Húsvét van...

Szívünkben napokon keresztül ott cseng az Egyház boldog öröme: Krisztus feltámadt, alleluja! Az a boldog öröm, amely az esemény megtörténte óta minden korban, különösen minden hívőnek, aki húsvét misztériumának ajándékaként az *„új életre, az istengyermeki életre"* születhetett.

Tudjuk, hogy ez a nagy kincsünk azonban állandó veszedelemnek van kitéve. Az Egyház maga is Istenhez fordulva könyörög a keresztség szentségének kiszolgáltatásánál, a gonosz lélek hatalmának megtörését kérve, aki a legkülönbözőbb módon tud megkísérteni minket. Bizony, hányszor elfogadja az ember, hogy a kísértésre nem elutasítással válaszol.

Ezért a nagyböjti szent időben részben a keresztségünkre, az istengyermeki voltunkra emlékeztünk, de különösen eszünkbe jutott bűnös, gyarló, esendő állapotunk. A Szent Három Nap ünneplése csak akkor lehet teljes, ha a bűnbánat méltó gyümölcseit teremve, megtisztult lélekkel ünnepelhetünk.

Az egyházatyák, az első századok kiemelkedő lelkipásztorai, írói számtalanszor kiemelik a húsvét örömében, hogy nemcsak Urunk feltámadása nagy öröm számunkra, hanem az új élet, a kegyelem fényétől ragyogó lélek.

Kívánom minden kedves testvérünknek húsvét szent örömét, vigyük a Krisztustól kapott kegyelmi ragyogást és az Egyház boldog örömét. Így kívánok áldott, békés, szent húsvétot a felnőtteknek és gyermekeknek, a keresztény családoknak és minden kedves testvérnek.

Dr. Verbényi István
protonotárius kanonok, plébános

Karitász munkatársak lelkigyakorlata Máriabesnyőn

1998. március 15–18.

Budapesti plébániák Karitász csoportjaiból hetven személy jött össze a máriabesnyői Salvator nővérek lelkigyakorlatos házában. Nagy Károly atya, püspöki helynök és Écsy Gábor atya a Karitász igazgatója alakította lelki egyensúlyunkat pár napig.

Lelkesítő volt számomra, hogy néhány budapesti plébánián milyen sokrétű karitász munka folyik. A hívek áldozatkészen bekapcsolódnak az egyházközség életébe. Erről beszélt Nagy Károly atya is az elmélkedésekben. Mit jelent az egyes emberek életében az áldozatvállalás? – tette fel a kérdést. Személy szerint mit jelent a magam számára az, hogy a plébánia területén Karitász működik? – Hallom és olvasom a hirdetésben, aztán már el is felejtettem! Tegye más – nem rám tartozik –, gondolattal leteszem, az újságot.

Találkozom a lépcsőházban, liftben a szomszéddal, ismerem, tudom, hogy jó ember. Lehet, hogy ma az én biztató szavamra lenne szüksége! Lehet, hogy csak arra, hogy azt mondjam: gyere velem a templomba! Gyere velem a plébániára! A Karitászos munkatárs ma egyedül van, segítsünk neki!

– Furcsa szó számomra: „Karitász" – ne ijedjek meg ettől, hisz szeretetet, adást jelent. Tudunk-e egyáltalán adni az időnket, az erőnket?

Ha magányos vagyok és szeretnék segíteni, de nem merek elindulni, mert mit szólnak? Nincs rám szükség! De igenis szükség van mindegyikünk dolgos kezére, a tehetségére, a jelenlétére a betegek látogatásakor, a gyerekekre való vigyázásnál, a templom és a körülötte lévő tér takarításánál, tisztaságának megőrzésénél, a kutyaséta-táltatókkal való beszélgetésnél finom utalással kedvenceik maradványainak eltakarítására, a karitász-csomagok vásárlásánál, szétosztásánál, kihordásánál segíteni.

Hála Istennek, hogy van pár áldozatkész ember, aki ezeket a munkákat végzi Isten dicsőségére, de szükség van az utánpótlásra, az új segítőkre. Amint hallgattam Nagy Károly atya előadását, lepergett előttem a mi templomunk és plébániánk élete. Szeretném a jó Isten segítségével mindegyikünk szívében elindítani a szándékot és az első lépést, a tettet, a segíteni akarást.

Köszönöm szépen, hogy részt vehettem a lelkigyakorlaton.

Horváth Zsuzsa

DR. HALABUK JÓZSEF

Könyvet írtam Albertfalva történetéről

„Saxa loquntur" – azaz szólnak a kövek (esetünkben inkább vályogtéglák...) vélték a régiek, csak legyen fülünk közlendőik meghallására. Az albertfalviak, közösségeik, házaik, tárgyaik múltból hangzó üzenetét kíséreltem meg helytörténeti kötetemben megfogalmazni. Kutatásaim legfontosabb tudományos eredményének – az előző tényezőn kívül – az a körülmény tartható, hogy sikerült bizonyítanom: A polgárosodó és kapitalizálódó Budapest (kézműves) ipari elővárosaként került sor Albertfalva alapítására 1815-ben. Itt szorgalmas erkölcsös életet élő, magyar nemzetiségű, római katolikus vallású, faiparral foglalkozó iparosok letelepítése került szóba, kezdődött meg. A lakosság rövidesen kiegészült nemzetiségi származású személyekkel is. E történeti esemény – az ipari falu alapítása – jelentőségét az a körülmény szolgáltatja, hogy bizonyítja: Az európai nagy polgári forradalmi mozgalom végén hazánk fővárosában is a legnagyobb világvárosok fejlődéséhez hasonlóan alakultak a kapitalizálódás elemei.

„Habent sua fata libelli", vagyis a könyveknek is megvan a maguk végzete, sorsa. A hely szellemének, a genius locinak tükröződését leltem meg az egykori albertfalviak emberi, alkotói magatartásában. Az ő személyiségük, munkájuk eredménye előtt kívántam tisztelegni soraimmal. Kutatásaim elősegítői voltak a falu történetének korábbi krónikásai, illetve történeti emlékeinek gyűjtői, és ezért külön köszönet illeti őket. Sorukból csak három személyt kívánok e helyen megemlíteni: Beleznay Andor, az egykori község központjának lerombolása után mentette a tárgyi, történeti emlékeket és őrzi azokat ma is a helytörténeti múzeumban. A nagyközség történetéről először Virt László állított össze, majd Hoffman Pál írt önálló könyvet.

Albertfalva történetének megírását Györökné Bárdosi Magdolna javasolta számomra. A könyv nem jelenhetett volna meg Kocsisné Koloszár Judit ügybuzgó törekvése és akadályt nem ismerő magatartása nélkül. Kocsis István pedig nagy türelemmel és kiváló nyelvérzékkel csiszolgatta a kézirat fésületlen sorait. Rajos Sándorné „angyali türelemmel" (kérem bocsássák meg nekem e szófordulatot, mivel az igazat állítja) gépelte szövegemet. Munkám egész ideje alatt éreztem dr. Verbényi István plébános úr tevőleges és eszmei támogatását, aki – megítélésem szerint – a korábbi nagy, társadalmi, szociális érzékkel bíró és cselekvő helyi lelkészekhez méltó módon irányítja a Szent Mihály plébániát. A legtöbb fordítást – XIX. századi szak-, hivatali-, tájnyelvi-, kézírásos gót betűs, német nyelvű-, töredékesen fennmaradt iratanyagról – szakszerűen Dr. Kanizsai Margit végezte. A kiadói szerkesztés munkájába

kapcsolódott be Kindelmenn Győző, a plébániai képviselőtestület tagja. A kutatást, a könyvkiadást segítők népes táborát lehetetlen név szerint felsorolni. Bízom benne, hogy minden érintett személy számára az a körülmény volt a legfontosabb, hogy egy közösség önismereti tudatának erősítését szolgálhatta munkájával. Mindnyájuknak köszönet jár a törekvéseikért!

Az elkészült kötet elsősorban nem hely-, illetve kultúrtörténeti alkotás. Mindenekelőtt – a társadalomtudományok eszközeivel – segítséget kíván nyújtani az egykori albertfalvai polgárok és jelenleg e területen élők részére a jelen megértéséhez és a jövő tervezhetőbbé változtatásához. Szereplőire és olvasóira szinte kivétel nélkül, mint citoyenre, illetve citoyennekre tekint a szerző. Az eddig elvégzett munka Albertfalva XIX. századi sorsát mutatja be. A XX. századi történések feldolgozása is megkezdődött. Kortörténeti művet írni a legnehezebb vállalkozások közé tartozik. Remélem, hogy az eddigi segítőtársaimon kívül, nagyon sokan fogják támogatni – a közreműködésük nélkül reménytelennek tűnő – vállalkozásomat. Minden adat (még oly aprónak, jelentéktelennek tetsző adalék, legenda, tárgyi emlék, írásos feljegyzés is) fontos forrása lehet – az Önök segítsége eredményeként – a könyv második kötetének. Számomra – a szakmai kihíváson kívül – erkölcsi kötelesség: történeti tükröt tartani minden olvasó, érdeklődő elé. Az e faluban éltek, ebben a fővárosi kerületrészben élők számára viszont a múltjukkal, alkotásaikkal, gondjaikkal való szembesülés jeleníti az erkölcsi kötelességüket, az emberibb jelen és a humánusabb jövő elérése érdekében.

A könyv kiadását többen (az önkormányzat, a múzeum és a Caola gyár) támogatta. Kiadója a Szent Mihály plébánia, az egyetlen olyan közjogi szervezet, amely a valamikori falu történetét túlélve, ma is létezik. A közösség – nem csekély áldozatot vállalva – döntésével hozzájárult a teljes emberi élet kiteljesedhetőségéhez. Továbbá, bizonyította, hogy milyen fontosnak tartja a hit szerepét a családi életben, a munkavégzés területén, a helyi- és a nemzeti közösségek működésében, az állapotbeli kötelesség mindenkori teljesítésében, az evilági teljes emberi lét megvalósulásában. Régi európai és magyar szokás szerint zárom soraimat: Üdv az Olvasónak!

Kiváló helytörténeti munka született

Dr. Halabuk József: Albertfalva története a kezdetektől a századfordulóig. Településtörténeti vázlat. Kiadó: Albertfalvai Szent Mihály Plébánia. Bp. 1997. 128. oldal

Kezemben tartom a szerző kedves dedikálásával ellátott nagy formátumú, ízléses kötésű művét. Többen közreműködtek a könyv előkészítésében: Albertfalva plébánosa, dr. Verbényi István, Kocsisné Koloszár Judit, Györökné Bárdosi Magdolna, Rajos Sándorné, Beleznay Andor és dr. Kanozsai Margit.

Örvendetes, hogy kitűnő támogatói voltak a kötet megjelentetésében, mint az Albertfalvai Szent Mihály Plébánia, a XI. kerületi Önkormányzat, a Helytörténeti Gyűjtemény és Iskolamúzeum és noha szokatlanul, annál dicséretesebb a CAOLA Kozmetikai és Háztartásvegyipari Rt. Budapest–albertfalvi gyára.

A szerzőnek saját bevallása szerint jó 3 év állt rendelkezésére kutatómunkájához. A könyvtári és levéltári munkák során tetemes mennyiségű iratot, fóliánst kellett áttanulmányozni és jegyzetelni, vagyis a kutatás keserű-édes óráit átélni. A kutató visszanyúlt a kerület őstörténetéig és az alapításon át a 20. század küszöbéig ér el, ígérve a folytatást.

A kötetben szó van a római korról, a katonai, polgári településről, majd az Árpád és Kurszán törzsek által történt elfoglalásáról, ahol is Szent Gellért püspök időzött. Megtudható, hogy a törökök e helyet „cukrosfalat fokának" nevezték, és hogy Buda felszabadulása után e helyet Savoyai Jenő birtokolta, akitől később átkerült Albert Tescheni, szász herceg kezébe, aki férje volt Mária Krisztina főhercegnőnek, Mária Terézia lányának.

A szerző szerint Albert hercegnek köszönhető e helység betelepítése, amelyet gyakorlatban Georch Ilés jószágigazgató végzett. Utalás történik az 1817-es egyházlátogatásra, amely a kezdetektől a székesfehérvári egyházmegyéhez tartozott 1992-ig, az egyházmegyei határok rendezéséig, amikor az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyéhez került.

Az író az első éveket az úrbéri pereken keresztül mutatja be, majd áttér a reformkorba, ahol külön fejezet szól az 1838-as árvízi pusztításról, majd újjáépítéséről. A szabadságharccal foglalkozó lapokon ír a szerző Kleinheincz János Ágostonról, aki porosz létére vérét ontotta a magyar szabadságharcért, ezt itt és most érdemes kiemelni az aktualitása miatt. A kiegyezést követő időben tárgyaló részben a lakosság vallási hovatartozását összefoglaló táblázat van, amely csaknem 90 %-on felülinek mutatja a katolikusok számarányát. Ekkor vált nagyközséggé Albertfalva, és később 1885-ben megalakult az ipartestület. Milyen érdekes folyamat, amikor egy földművelő település már képes ipartestületet létrehozni, mekkora utat tett meg a fejlődés eme stádiumáig. Az olvasó képet alkothat az iskoláról és a tanoncnevelésről is.

A könyv kitűnő mellékletekkel zárul, a mindennapi életet bemutató leltárral, a település, lélekszám, lakosság összeírásával. A fekete-fehér fotók közül számos igen jó minőségű és nagy hiánya lenne a kötetnek, ha nem kerültek volna be.

Némi nehezményt talán mégis tehetek az ismertetés kapcsán. Úgy gondolom, hogy a *„colonia"* inkább a településnek felel meg az adott környezetben, ugyanis a gyarmat kissé rossz értelmet kapott.

Összességében sikeres feldolgozásról lehet számot adni e kötet kapcsán. Örvendetes, hogy vannak, akik nem sajnálják a fáradtságot eredeti dokumentumok feltárásához és örvendetes, hogy buzgó és ügyszerető munkatársakat, kiadót és támogatókat lehet találni ilyen nagyszerű munkához.

Dr. Beke Margit, kandidátus
Esztergom-Budapesti Főegyházmegye
Történelmi Bizottságának elnöke

Gondolatok a másfélszáz éves évforduló ürügyén...

„Híres Komárom be van véve
Klapka György a fővezére"

Klapka induló

Idén ünnepeltük az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulóját. Már persze, aki ünnepelte, mert elnézve a budapesti utcákat, egy, a rendszerváltás előtti átlagos május 1-jei ünnepen különbül voltak közintézményeink, lakóházaink fellobogózva, mint most a kerek évfordulón. Voltak azonban említésre méltó jelentős momentumok is, ilyen örömteli esemény volt az Albertfalvi Keresztény Társas Körnek a Karolina Egyesülettel és a Szent Imre városiakkal közösen megtartott sikeres ünnepi megemlékezése.

Felmerül a kérdés, mit jelent a ma emberének március tizenötödike? Élnek-e még és ha igen, hányan, akik tudják őseikről, hogy melyik oldalon álltak a 150 év előtti tavaszon?

Él ma Albertfalván egy család, akinek ereiben Klapka vér folyik, tagjai a híres honvédtábornok családjának leszármazottai.

Klapka György Temesvárott született, és viszonylag fiatalon jegyezte el magát a katonasággal. Meglepően gyorsan haladt előre a ranglétrán, még nem volt harmincéves, amikor előléptették a fiatal honvédsereg tábornokává. Testvérei nem a haza védelmét választották hivatásuknak, így Alajos öccse egy tisztes polgári foglalkozás mellett döntött. Albertfalván az egyik első betelepülőnek, Stróbl József német asztalosmesternek számtalan született gyermeke közül tizenhárom maradt életben. A legkisebb és a legszebb lány kezét kérte meg a tábornok testvéröccse, Alajos, aki harmonikus házasságban élt haláláig élete párjával. Házasságukból született Irma leányuk. Klapka Irma szépsége talán még édesanyjáét is felülmúlta, a leány varázsa miatt költözött az ország másik részébe a kecskeméti születésű Grőber Gyula. Kis történetünk főhőse, Grőber János ebből a frigyből született. A fiú örökölte édesanyja szépségét, no meg az apa nem kevéssé bohém természetét. Az akkori Albertfalva férfiúi napról napra igen kemény fizikai munkát végeztek. A polgárosodó ország minden részébe, sőt határon túlra is szállítottak az általuk készített bútorokból. A fárasztó munka után legtöbbször a számtalan vendéglő valamelyikében öblítették le torkukról a lerakódott fűrészport. Sörözgettek, kártyáztak, beszélgetéssel múlatták az időt.

Nagy divatja volt az ugratásoknak, egymás megviccelésének és a számtalan kisebb-nagyobb fogadásnak. Egy napon három fiatal, Holcsek Józsi, Csetle Jani és Keresztély Iván azzal a legújabb ötletükkel álltak elő, hogy meg kéne viccelni a község fuvarosát a harcsabajszú Kincses bácsit. Az öreg ugyanis rettenetesen büszke volt lovaira, melyek már a világháborúban is helytálltak, mint frontedzett katonalovak. Különösen a Szilaj nevű sötét pej mén volt a kedvenc, a nehéz fuvarozás, a túlsúlyos kocsi húzása sem tette rossz gebévé, viszonylag öreg kora ellenére hátaslónak sem vallott volna szégyent. Egy szürke kancával volt bekötve a szerény istállóba, melyet különösebben nem is őriztek. Éjszaka az állatok álmát csak egy félvak vén puli és egy valahonnan odavetődött kopott szőrű öreg macska vigyázta.

– Fogadjunk Jani, hogy nem mered a Kincsesék sötét lovát fehérre pingálni – mondták kihívóan a fiúk Grőber Janinak. Neki sem kellett többször mondani, miáltal Nemes Pali festéküzletében másnap lekerült a polcról 2 kg fehér zománcfesték. Éjszaka a Jani gyerek pedig szépen beföstötte a pacit hófehérre.

Reggel Kincses bácsi, mikor a lovakat ment etetni, nem hitt a szemének. Vakító hófehér táltos állt a bokszban a sötét pej helyén. Nem tudtam, hogy a lovak is megőszülnek, gondolta hamarjában, de nem kellett sok idő ahhoz, hogy rájöjjön a turpisságra. Első haragja gyorsan elszállt, estére kinyomozta, kik állnak a nem mindennapi móka mögött, és rögvest intézkedett. A fiúk szülei tettek róla, hogy az ifjú titánok csínytevése a lovagiasság szabályai szerint elintéződjön.

Holcsek Józsi, a fiatal fodrászsegéd nullásgéppel szépen megnyírta az állat szőrét és hárman addig csutakolták a lovat, amíg kocsi elé fogható állapotba került.

Grőber Jani fiatalon nősült, a gyermekek úgy jöttek egymás után mint az orgonasípok. Nyomozó foglalkozását a Kommün után már nem űzhette, nem engedték vissza a rendőrség kötelékébe és éhbérért, nyomdászként dolgozott Pesten. A négy gyerek mellett is megmaradt bohém, vidám, a lányokat módfelett kedvelő férfinak.

Alig 40 évesen a nagytétényi HÉV kerekei alatt lelte halálát egy fagyos decemberi éjszakán. A gyorsan mozgó kocsiról talán meggondolatlanul ugrott le, a kabátja beakadt az akkor még nyitott peron valamelyik részébe, a robogó vonat kettévágta. Azonnal szörnyethalt.

Anna, a felesége a négy árvával igen tragikus körülmények közé került. Addig is borzasztóan nehezen éltek, de így már valóban nélkülözés lett osztályrészük. Etus nagymamám, Anna testvére mindennap félretett egy bögrébe tíz fillért, és az összegyűjtött pénzecskét időnként átvitte nővérének. Az apa tragikus halála után a gyámügyesek a gyerekeket először árvaházba akarták vinni, aztán látván, hogy a család mekkora szeretettel és ragaszkodással veszi körül az árvákat, meghagyták az özvegynél őket.

A négy gyerek szépen felcseperedett, ma már mind nyugdíjas korúak, s leginkább az unokákkal, dédunokákkal foglalatoskodnak. Nem kis nosztalgiával gondolnak vissza fiatalságukra, amit szegénységben éltek meg, de a község akkori lakói segítőkészségben, áldozatvállalásban, egyáltalán felebaráti szeretetben összehasonlíthatatlanul emberibb életet éltek, mint mostani kortársaink. Hozzájárult ehhez az is, hogy a viszonylag kis lélekszámú település polgárai személyesen ismerték egymást, örömben, gyászban, jóban, rosszban összetartottak. Ha mindez még nem is ellensúlyozta volna anyagi nehézségeiket, fiatalságuk, az előttük álló ismeretlen életre való rácsodálkozás, a jobb jövőben való bizakodás megszépítette azokat az esztendőket.

❖❖❖

Idén végre március utolsó hetére beköszöntött a várva várt tavasz, hirtelen bontotta ki virágait csókakői kertünkben is a mandula.

Másfélszáz tavasz múlt el a dicsőséges forradalom óta, s ez alatt az idő alatt már a hatodik albertfalvi generáció is megszületett. A még erőtlen, halovány tavaszi nap késő délután lassan tűnik el a Villányi úti házak mögött, a budai gimnázium titkárságára sem hallatszik be a diákok megszokott zsivaja, elcsendesült az iskola.

Fáradtan dől hátra a történetet diktáló, emlékező krónikás és a számítógép mellett reggel óta görnyedő, tündéri unokájával méltán büszkélkedő, őszülő asszony. Mert Marika, a krónikás segítőtársa, a kis történet főhősében dédnagyapját, Klapka Alajosban, Klapka György tábornok testvéröccsében pedig szépapját tiszteli.

Sümegh László

150 éve történt...

Ezzel a címmel nyílt kiállítás az ALBERTFALVI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY ÉS ISKOLAMÚZEUM-ban 1998. március 14-én. A magyar szabadságharc 150 éves évfordulóját köszöntöttük ezzel Albertfalván. Felidéztük gondolatban, képekben, dokumentumokban azokat az eseményeket, melyek 150, 125, 100, 75 és 50 éve történtek az országban és szűkebb hazánkban, Albertfalván. A kiállítás megnyitóján igen sokan voltak és együtt idézték fel a múltat, mely követendő példaként áll előttünk a jövőt illetően.

A 150 éves dokumentumok közül másolatban látható a kiállításon: • a 12 pont nyomtatott szövege, • a Nemzeti dal, Petőfi saját kezű írásával, • a korabeli Zichy levél, • Pest város 1848. március 15-i jegyzőkönyve, • a Bánk bán színlapja, • a Közbátorsági Választmány kiáltványa, • egy Nemzetőrjegy, • Petőfi: *Dicsőséges nagyurak* c. verse, • a Batthyány-körlevél, • a katonasághoz intézett kiáltvány, • a március 31-i plakát, • Petőfi: *A királyokhoz* c. verse, • I. Ferenc József trónra lépésekor kiadott nyilatkozat: 1848. dec. 2-án, • V. (I.) Ferdinánd: „Olmützi Alkotmány", 1848. okt. 20-án, • Nyáry Pál Pest megyei alispán levele és aláírása 1847-ből, • eredeti újságok 1848-ból, • Arany János: *Tetemre hívás* c. versének kézirata, • Gárdonyi Géza levele Dr. Négyesy Lászlóhoz, saját kezű írásával.

Külön tabló mutatta be Petőfi Sándorról készült festmények reprodukcióit, Petőfi édesanyjának és édesapjának a képét, valamint Petőfi Zoltán portréját és képét a ravatalon. Érdekessége a kiállításnak Szendrei Júlia saját kezű írása, nyilatkozata. Ennek bevezető mondata: *„Az egyház kívánságára részéről terhelő felelősség elhárítása végett kijelentem, hogy legszorgalmatosabb fürkészéseim és bizonyosságot adó adataim tökéletesen meggyőzének affelől, hogy Petőfi Sándor az erdélyi csatában elesett."*...

Egy tabló Kossuth Lajos halálával és hamvainak hazahozatalával kapcsolatos képeket mutatja be: • Kossuth turini lakóháza, • Kossuth dolgozószobája Turinban, • Kossuth hálószobája, • Kossuth a halottas ágyon, • Kossuth megdicsőülése, • Kossuth hamvainak megáldása a turini pályaudvar előtt, • A turini temetés, • A gyászmenet a turini pályaudvar előtt, • Budapest székesfőváros küldöttsége Turinban, • Kossuth Ferenc búcsúja az olasz határon, • Kossuth hamvainak megérkezése a Nyugati pályaudvaron, • Gyászolók ezrei a Nagykörúton, • A ravatal a Nemzeti Múzeumban, • A temetés a Nemzeti Múzeum előtt, • Képviselők díszőrsége Kossuth koporsójánál, • Zarándoklás Kossuth sírjához a Kerepesi-úti temetőbe, • Kossuth Lajos mauzóleuma a Kerepesi-úti temetőben, • A mauzóleum belseje, • A mauzóleum mennyezete, • Őrangyal a falmezőn.

Olvasható a kiállításon Dr. Kovács Dénes szerkesztésében, 1910-ben megjelent könyv részlete, melyben a hamvak hazahozatalával kapcsolatosan azt írja: „Végre megérkezett a vonat Budapest határába: Kelenföldre. Itt már nagyszámú, főképpen polgárság állott. Megjelentek, hogy elsőnek láthassák és vessék szívükbe Kossuth emlékét, a Mayer-árvaház növendékei is."...

A szabadságharc katonai vonatkozásait is felidézi a kiállítás: • 1853-ból egy térkép látható: „Die Belagerungen der Festung ofen in den Jahren 1686 und 1849." címmel, • ágyúgolyó a szabadságharc idejéből, • képekkel illusztrált katonai vezényszavak: • gyalogság elleni helyezkedés, • egyenes döfés, • szuronyra (ausfall), • kardelleni állás, • jobbraugrás midőn a lovas megközelítette, • a lovas elhaladásával megtörténő döfés, • gyalogság elleni helyezkedés stb., • *A Buda és Vidéke* c. újságban 1897. november 7-én megjelent Dr. Hatala Péter által írt cikk: Emlékeim a szabadságharczból. A cikk írója a bu-

dai harcok résztvevője volt 1849-ben és a szemtanú hitelességével írja le a Gellért-hegy környékén lejátszódó harci eseményeket.

Az egyik tározóban 1848-as pénzek találhatók különböző címletekben, Kossuth aláírásával az eredeti Kossuth bankók. Megtaláljuk itt az ezüst Kossuth 5 Ft-ost is, melyet 1948-ban adtak ki a 100 éves évforduló alkalmából.

Tabló mutatja be 1848 híres személyiségeit. A tabló érdekessége, hogy saját aláírásukkal szerepel ott: Kossuth, Szemere, Gr. Batthyány, Gr. Széchenyi, Klapka, Horváth Mihály, Bem stb.

Az Albertfalvi Múzeumhoz tartozó Petőfi Sándor Általános Iskola és Gimnázium is őrzi névadójával, Petőfi Sándorral kapcsolatos emlékeit. Ezek a kiállításon: • azon emléktábla képe, mely az Albertfalva u. 9–11. sz. épület bejáratánál található. Ezt 1948. március 15-én állították annak emlékére, hogy ekkor kapta az iskola a Petőfi Sándor nevet. Ekkor kapott az akkor még földszintes iskola emeletet; • Fenti épületben található egy másik emléktábla is, melyet az iskola fennállásának 150. évfordulója alkalmával állítottunk: 1978. május 15-én, ennek fényképe is látható a kiállításon; • Fenti alkalommal zenésítette meg az iskola akkori zenetanára a *„Sors nyiss nekem tért"* kezdetű Petőfi verset az iskola énekkara számára. E mű kottája is látható a kiállított anyagok között; • Látható az a koszorú is, melyet fenti alkalomból helyeztünk el az emléktáblánál; • Fényképek őrzik az iskola Petőfi-falainak emlékét, melyeken ma már 33 olyan tanulónak a neve áll, akik kiváló munkát végeztek tanulmányik során; • Olvasható az iskola anyakönyve, melyet az 1947/48-as tanévben fektettek fel, Haid Henrik igazgatása alatt. Osztályfőnökként szerepel ezeken: Galbács Gézáné, Kőhalmi Alfrédné, Balogh Gizella, Dubrovay Ödönné, Bánk Endréné, Szabady Jenőné, Antók Gizella, Hrabkovszky Antalné, Lantos Györgyné, Szabó Lászlóné, Petényi Oszkárné, Pintér Anna, Boglucz Béla, Mihalecz Bertalan; • Fénykép az 1948. március 15-i ünnepélyről, melyet az utcán tartottak meg az iskola előtt. Háttérben az iskola épületének új emelete még vakolatlan formában; • Fenti ünnepélyen Pálos István szavalta a Nemzeti dalt, aki meghatározó egyénisége volt Albertfalvának a későbbiek folyamán; • Az egyik tározóban megtalálhatók azok az emlékérmek és emlékplakett is, melyet az iskola alapított az iskola fennállásának 150. évfordulójára.

Megtalálható a kiállításon több olyan könyv, mely a szabadságharc helyi vonatkozásaival foglalkozik, Ezekből: • Görgey Artúr: *Életem és működésem Magyarországon 1848-ban és 1849-ben* címmel. „...1849. január 1-én tehát hadtestem főereje tág ívben, Érdtől Biáig volt felállítva. ... A Tétény és Hamzsabég (Érd) közötti úton előbb Perczel hadteste foszlányaival, végre magával Perczellel találkoztam. ... Ezzel az egyesítéssel azonban össze kellett kötni a két útvonal biztosítását. Ez pedig csak ott volt lehetséges, ahol a két út egyazon völgy síkjába torkollik, tehát egyfelől Budafok és Budaörs, másfelől a Gellérthegy közt..."; • Id. Görgey István: *1848 és 1849-ből élmények és benyomá-*

sok c. könyvéből: „...Az említett január 2-i pesti haditanács határozataihoz képest Arthur bátyám, a mint Promontorra visszaérkezett, azonnal elrendelé dandárainak lassú, fokozatos visszavonulását..., Arthur bátyám rögtön visszafordítá a Budára útba lévő Karger dandárt is, ez háttal Téténynek a fejérvári országúttól balra, a tétényi Zichi dandár jobbra tőle bontakozott... Mindenekelőtt Promontorról jelentést írt Vetterhez, s azzal engem küldött be Pestre... Még a Gellérthegy aljában sem jártam: már is tisztán egy fehérruhában ültem a nyeregben..."; • Dr. Borovszky Samu: *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye* c. könyve. „Az 1848-49-i szabadságharczban itt ütközet volt." – írja Albertfalva ismertetésénél; • Dr. Hoffmann Pál: *Házhelyek Promontóriumnál* c. könyvében szintén megemlíti – fenti hivatkozásra – ezeket az eseményeket; • Dr. Halabuk József: *Albertfalva* c. könyvében külön fejezetet szentel ezen eseményeknek: *Albertfalva a polgári forradalom és a szabadságharc ideje alatt* címmel.

Ezekből és az itt még nem idézett könyvekből tehát kiderül, hogy Albertfalva és környéke szemtanúja volt az 1848–49-es eseményeknek.

A kiállítás középpontjában áll Zala György: *Honvédemlék* c. szobrának kicsinyített makettje, mely a képzőművészet eszközeivel mutatja be forradalmi eszmék és gondolatok megvalósulását. A szobor eredetije a Budai Várban a Dísz-téren található.

A múzeum várja látogatóit. Az itt leírtak csupán a figyelem felkeltésére szolgálhattak. A cikk nem tartalmazhatta mindazt, mely a kiállítás teljes anyaga. Javaslom annak megtekintését. Erre lehetőség **1998. június 30-ig** van, **minden kedden és csütörtökön 16 és 18 óra között**. A környező iskolák figyelmét külön is felhívom a megtekintésre, mert az iskolai tananyaghoz szorosan kapcsolódnak az itt látható dokumentumok.

Beleznay Andor

Jézus kínszenvedése és halála

Az elmúlt évben egy amerikai filmen néhány egyetemi professzor elemezte az Úr szenvedéstörténetét. Jelen cikkben az elemzők szavait – szinte szó szerint – idézem.

Elemző tudósok:

Dr. Ramsay MacMullen történelem prof. Yale egyetem
Dr. John Bonica orvos prof. Washington Egyetem
Dr. Frederick Zugibe orvos prof. Columbia egyetem
Dr. James Strange prof. Dél Florida Vallástud. egyetem

Az emberi történelem talán legborzalmasabb kivégzési módját és legismertebb áldozatának, a Názáreti Jézusnak kivégzését a XX. század modern orvostudományi módszereivel mutatjuk be.

A keresztre feszítés borzalmas, hosszantartó, kegyetlen és nagyon fájdalmas halál.

A Golgota egy kis domb volt Kr. előtt 33 tájékán Jeruzsálem mellett a Heródesről elnevezett falon kívül. A városba érkezve vagy a kivégzések helye vagy az éppen zajló kivégzés tárult volna a szemünk elé. A keresztre feszítéskor az egész testet a szegek tarják hatalmas fájdalmat okozva. Ez a fájdalom szimfóniája. A keresztre feszítés irtózatos és égbekiáltóan kegyetlen büntetés. Üzenete a következő: ez veled is megtörténhet, ha ellenünk szegülsz, te is így járhatsz.

Életének utolsó estéjén Jézus egy jeruzsálemi ház első emeleti szobájába ment tizenkét tanítványával vacsorázni. Azután szokásához híven követőivel a városfalaktól keletre eső dombokhoz vonult. Éjjel tíz óra van, és nagyon sötét. Az a hely egyáltalán nem hasonlít egy mai városhoz vagy faluhoz, ahol rengeteg a fényforrás. A világítást csakis tűz vagy kis lángú olajfény adja. Céljuk az a liget, ahol Jézus gyakran megfordult és imádkozott. Getszemáni kertnek hívjuk. Tudjuk, hogy az eredeti szavak elferdüléséből vagy helytelen kiejtéséből alakult így ki. Azt is tudjuk, hogy ez olajprést jelent. A hely nyilván azért kapta ezt a nevet, mert az Olajfák hegyén termelt olajbogyót itt sajtolták ki. A fák köré általában virágokat ültettek, hiszen az ókori Közel-Kelet szépségesmenye az Édenkert volt. Ezért hát egy gyönyörű, pihenésre alkalmas helynek képzeljük el.

Ezen az estén azonban Jézus gondolataiba merült. Amikor tanítványaival elérték a Getszemáni kertet, ráeszmélt, hogy micsoda megpróbáltatások várják. A parkban Jézus magányos sétára indult, hogy az elkövetkezendő eseményekről elmélkedjen. Az írások szerint olyan mérhetetlen lelki szenvedésen ment át, hogy verejtéke nagy vércseppek formájában hullt a földre.

Valóban létezik egy hematibrózis nevű vérverejtékezés. Ezt a klinikai jelenséget több esetben is megfigyelték már, először Arisztotelész írt róla. A verejtékmirigyek körül összetett véredények helyezkednek el hálószerű alakzatban. Nagy stresszhelyzetben ezek a véredények összehúzódnak, amíg a fokozott szorongást fel nem váltja a beletörődés. Azután a folyamat hirtelen megfordul. A véredények olyannyira kitágulnak, hogy a verejtékmirigyek megrepednek, és ezzel egy időben nagy mennyiségű verejtéket kezdenek termelni. Az izzadtsággal együtt a vér is a bőr felszínére kerül.

Éjfél... Egyfajta csapatmunka folyt a római uralkodó réteg és a polgári lakosság között, amely a lakosság köreiben nagyfokú bizalmatlanságot eredményezett. Sok volt a besúgó, a spicli. Ezek az emberek beárulták a hatóságoknak mindazokat, akikről úgy gondolták, hogy büntetést érdemelnek. Éppen az egyik tanítványa fordult Jézus ellen. Júdás hallott a főpapok dühödt háborgásáról, akiknek kihívás volt Jézus tanítása, így hát alkut ajánlott nekik: a kezükre adja egy bizonyos összegért. Harminc ezüstpénzt fizettek neki.

Olyan orvosként, akinek a szakterülete a halál mechanizmusának, jellegének és

okának meghatározása, én a Getszemáni kertnél kezdeném. Figyelembe kell venni az izzadás okozta nagy folyadékveszteséget, és a vérveszteséget is. A fájdalom mindig mentális jellegű. Az agyunkkal érzékeljük, és akár az ujjunkat, gyomrunkat vagy más testrészünket éri sérülés, az érzelmi hatások következtében az agyban végbemenő biokémiai változások váltják ki. A fájdalom itt van.

Elérkezett az idő, hogy a főpapok emberei letartóztassák Jézust. Este volt, így fáklyákkal és lámpásokkal világították meg az utat. Az árló Júdás mellé fegyveres katonát adtak, hogy neki mutassa meg azt a helyet, ahol Jézus és követői gyülekezni szoktak. Egy valami azonban gondot okozott nekik. Az összes férfi fehér ruhában volt, csuklya borította a fejüket, és ráadásul mind szakállt viselt. Ezért mondta Júdás, hogy akit megcsókolok, azt fogjátok el. Jézus elfogatása a legtöbb ember számára nem jelentett semmi különöset, mert mindennaposak voltak a letartóztatások, azt hihették, hogy tolvaj vagy valami hasonló. A sötétben nem lehetett megállapítani, de sejtették, hogy valami hivatalos dolog történik, hallották a páncélzat és a fegyverek csörrenő zaját, tudták, hogy valakit elfogtak, és ki fogják hallgatni, ám számukra semmi figyelemre méltó nem történt.

A hosszú éjszaka során Jézust kivallatták, kigúnyolták, majd végül istenkáromlással vádolták. Vádlói a szanhedrin tagjai voltak, idős, vagyonos, nagy befolyással bíró emberek, akik félelmükben ültek össze ezen a késői órán. Sokat veszíthettek, ezért a rómaiakkal együtt ők sem akarták, hogy a nép túlságosan mozgolódjon. Amikor a hatalmas tömeg mozgolódni kezdett, a papok mindig a római vezetők szájíze szerint cselekedtek. Ezzel az volt a céljuk, hogy a népet – ezt a láncra vert fenevadat – engedelmességre bírják.

Jézust elárulták, elfogták, majd a Főtanács az istenkáromlás súlyos bűnével vádolta meg, amelyért halálbüntetés járt. Állapota romlani kezdett. Ne feledjük azt, hogy Jézus az Utolsó vacsora óta nem evett és nem ivott semmit. Ráadásul a Getszemani kertben töltötte az éjszakát és nem aludt. Kimerült volt. Később a hematibrózis folytán sok folyadékot és vért veszített. Mindez nagy hatással van a fizikai állapotra.

Jézust megkötözve, őrizettel kisérték a római elöljáró Poncius Pilátus elé, ő volt az egyetlen, aki halálbüntetést róhatott ki. Pliátusnak, mint minden más vezetőnek, biztos háttérre volt szüksége és ezért óvatosnak kellett lennie. Hatalma és biztonsága a császár véleményétől függött, amire nagy hatással voltak a zsidó királyi ház tagjai, vagyis Heródes király leszármazottai. Ők szoros kapcsolatban álltak a császári család egyes tagjaival, és időnként igénybe is vették ezeket a közvetett befolyásukat a császárra. Például megóvták magukat és népüket egy-egy rossz helytartóval szemben. A helytartók pedig tisztában voltak ezzel.

A fogoly kikérdezése után Pilátus döntést hozott: a szanhedrin talán megelégszik egy kisebb, de hasonlóan brutális büntetéssel, a korbácsolással. Az ókori világból több leírás is fennmaradt a foglyok megkorbácsolásáról. A fenyítő eszköz általában egy fából készült nyél volt, amit bőrrel borítottak be, és vékony bőrszalagokat erősítettek hozzá. Attól függően, hogy milyen mértékű fájdalmat akartak okozni, a bőrszíj végéhez kisebb csomókat vagy golyókat erősítettek.

Egyszerűen csomót kötöttek a végére, vagy kisebb ólom, vagy csontdarabokat erősítettek hozzá. A fenyítést végző személy a korbácsot erősen megsuhintotta, az az elítélt testéhez vágódott, és így a súlyok a húsba mélyedtek. Amikor kirántották, az áldozat erősen vérzett. Amennyiben a verést sokáig folytatták, a vér szanaszét fröcskölt, és mindent beterített a szitáló véreső.

A korbácsolás során az áldozat nagy mennyiségű folyadékot veszít az erős izzadással, és a mellhártyaűrben un. mellhártyaizzadmány jelenik meg. Víz- vagy vérveszteség esetén a test sokkal reagál: a vérnyomás csökken, a pulzusszám emelkedik. Esetünkben a vérnyomás 80-as esetleg 70-es értékre csökkenhet.

Bizonyos esetekben a stressz és a kimerültség növeli a fájdalomérzetet. Sebesülések után gyakran előfordul az ilyesmi.

A római katonák durva anyagú köpenyt borítanak a fogoly vérző, felsebzett testére. A kegyetlen tréfa folytatásaként töviskoszorút fonnak, majd a fejére helyezik. Amint a fogoly fejére felkerül a koszorú, a tövisek helyén azonnal erős fájdalmat érez. Perceken belül az egész feje sajogni kezd, a fájdalom átterjed a nyakra és a vállakra is. A fejet két fő ideg járja át: az első részt a trigeminus idegpályái, a hátsó részt a nagyobb, opcipitális ideg látja el. Amennyiben az idegeket ingerlik, erős fájdalom keletkezik. A fájdalom egy idő után szinte elviselhetetlenné válik. Az áldozat fájdalmat érez az ideg egy ágában, aztán szinte az egész idegben, és ettől úgy érzi, hogy borzasztóan fázik. Ilyen helyzetben nagyon sokan követnek el öngyilkosságot.

Egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy Jézus megkorbácsolása nem nyugtatta meg a főpapokat. Pilátus, aki hamar túl akart lenni ezen a kellemetlen eseten, kiadta a végső parancsot: keresztre vele.

Azt, akit kereszthalálra ítélnek, csak a helytartó adhatja át kivégzőinek, mert csak ő szabhat ki halálbüntetést. A világnak ezen a részén zsidók és nem zsidók szemben álltak egymással. A rómaiak és a hatalmon lévő zsidó királyok katonái nem voltak zsidók. A római katonákat azonnal fel lehetett ismerni az utcán, mert szenvtelen nagyképűséggel jártak-keltek, készen arra, hogy az emberek szemébe köpjenek, és mocskos szavakkal illessék a zsidó lakosságot. Valószínű, hogy nem csak az indokolt erőszakot alkalmazták, amivel a foglyot a kivégzőhelyre vezették, hanem gyűlölködve és gúnyolódva szórakoztak elesettségén, kifejezve megvetésüket egy zsidó bűnös iránt.

E megalázó büntetés során az elítéltnek keskeny, zsúfolt utcákon át kell hordoznia halála eszközét. A keresztet Jézus felsebzett hátára és vállára helyezték, teste meggörnyedt a súly alatt.

A kereszt rendkívül súlyos tárgy volt. Mivel többször is fel akarták használni, tartósnak kellett lennie. Nem volt kidolgozott, gyalult anyag, hanem ahogyan kivágták, úgy használták. Ezért felülete durva volt, és felsebezte Jézus amúgy is sebes hátát.

Jézus valószínűleg ekkor kezdett sokkos állapotba kerülni. A brutális korbácsolás traumás sokkot okozott. Sok vért veszített különböző sérülései miatt, erősen izzadt, és a tüdeje körül meggyűlt a víz, mellhártyaizzadmány keletkezett.

Mindezek miatt sokkos állapotba került. Nehezen tudom elképzelni, hogyan tudott egy megkorbácsolt, megkínzott ember ilyen nehéz terhet cipelni. Szerintem egy átlagos fizikumú férfi nem tudott volna néhány méternél többet megtenni.

Már majdnem dél volt, mire a halálmenet lassan megérkezett a kivégzőhelyre. E gyűlöletes, sziklás dombon szabadult meg a város a társadalom számkivetettjeitől. Ez a Golgota, vagyis a koponyahegy. Ide jutottak az árvák, akik az utcákon lelték halálukat, és ide lökték ki a bűnözők holttesteit a vadállatok és ragadozó madarak prédájául. Éjszaka itt hallatszott a patkányok motoszkálása is, rendkívül kellemetlen hely volt.

A kérdés az, hogy ki és miért akarta, hogy Jézus meghaljon a Golgotán. Ezt nehéz röviden megválaszolni. Talán furcsa, de igaz, hogy két hatalom akarta a halálát. Véleményem szerint a zsidó vezetők vallási szempontból akarták Jézus halálát. A római helytartót egyáltalán nem érdekelte sem az ortodox, sem másféle judaizmus. Számára az volt a fontos, hogy a lakosság, elsősorban a szegények között ne törjön ki semmiféle zavargás. Hozzászokott már, hogy könnyedén elbánjon az alacsonyabb rendű, jelentéktelen, nincstelen emberekkel, akik kellemtelenséget okozhattak.

A római katonák kímélet nélkül megfosztották Jézust a ruháitól nem törődve a testét borító nyílt sebekkel.

Amikor a bőr megsérül, vagy felső rétege lehorzsolódik, váladékképződés indul meg. A váladék miatt a ruha beleragad a sebbe, és eltávolítása kínzó, égető sebet okoz. Mindannyian ismerjük azt, hogy milyen fájdalommal jár, ha a sebbe beleragadt gézt valaki hirtelen letépi a sebről. Gondoljuk el, itt az egész test csupa seb volt, mintha ezernyi sebbe ragadt volna bele a géz.

A keresztre feszített általában teljesen mezítelen volt, ami növelte szégyenérzetét és még nyilvánvalóbbá tette, hogy teljesen kiszolgáltatott, egyáltalán nem tud segíteni saját magán. Ez is része volt annak, hogy a birodalom vezetői erejüket fitogtatva a végsőkig fokozták a megaláztatást.

Jézus nyomorúságos órákat élt át, de a legnehezebbje még hátra volt. A szegek, amelyek közül jó néhányat megtaláltak az ásatások során, meglehetősen hosszúak voltak. Rendkívül nagyfejű, hegyes-szárú, kovácsoltvas szegekről van szó, amelyeknek erős fába kellett behatolniok az emberi testen keresztül. A szögekkel villámgyorsan átütötték a kezét és a lábát. Egy golyótól vagy késtől származó kézsérülés égő idegfájdalmat okoz. Kezdetben a fájdalom csak a sérülés helyén érezhető. Ha a nervus medianus megszakad vagy megsérül, kínzó, égő fájdalom szalad végig a karon egészen a gerincoszlopig, mintha villámcsapás érte volna. Háborús tapasztalatok, főleg a II. világháború sebesültjeinek elmondásából ismerjük ezt az égő idegfájdalom jelenségét, amit a medianus sérülése okozott. A fájdalom olyan mértékű volt, hogy még a morfium sem segített. Az orvosoknak néha csak a gerincoszlopon végrehajtott műtét segítségével sikerült enyhíteni, vagy megszüntetni a kínokat. Ez olyan fájdalmas, hogyha csak ráfújnánk a sebre, a sebesült magánkívül ordítana a kíntől.

Amikor a szegek áthatolnak a lábakon, esetenként együtt, máskor külön-külön, elszakítják a talpidegeket. Ez hasonló kínokat okoz, mint a kézsérülés, villámcsapás-szerű a fájdalom a lábakban, éget és perzsel.

A kereszten a szenvedés megsokszorozódik, ez a fájdalom szimfóniája. A korbácsolástól felsebzett hát nekifeszül a durva fának, a fejét szorítja a töviskoszorú, az idegek sérülése miatt nagyon fáj a keze és a lába, minduntalan görcsbe rándul, az ízületei fájnak, és szomjúság gyötri.

Haláltusája során Jézus felkiált, hogy szomjazik. Vita folyik arról az italról, melyet Jézusnak felkínáltak a keresztfán. Ha forralt bor volt, és azzal a céllal adták neki, hogy elkábítsák, ez elismerést érdemel. Mások szerint az ital keserű volt, és azért adták, hogy növeljék szenvedését.

A keresztre feszítés során sokszor az áldozatok napokig is életben maradnak. Jézus esetében ez néhány óra volt, amíg a végső kínt el kellett szenvednie.

A kereszten függő ember belső szerveinek működése megváltozik. Így pl. a gyomor működése teljesen leáll. A szív egyre gyorsabban ver, végül megszűnik dobogni. Egy idő múlva az ajkak megduzzadnak, a nyelv pedig megdagad. Az izmokba áramló vér mennyisége már nem elegendő az anyagcsere-folyamatokhoz. Ekkor a szervezet álljt parancsol, ami kínzó fájdalommal jár. Ekkor a nyelve már szinte hozzáragad a szájpadlásához.

Kissé távolabb állnak az asszonyok, akik mindvégig hűségesen követték Jézust. Nem hagyják el őt, míg minden véget nem ér. Erre már nem kell sokáig várni.

Egyesek szerint a fegyver, amellyel megszúrták Jézus oldalát, dárda lehetett, olyan fegyver, amelyet hajítottak. A lándzsa szúró fegyver, amelynek hegye fémből készült, legalább 60 centiméter hosszú volt, és nagyon széles, mert az volt a cél, hogy nagy felületen roncsoljon.

A mellhártyaizzadmány, amely a tüdő körül gyűlt össze, akkor vált láthatóvá, amikor a lándzsa a testbe hatolt. Miután a szívet elérték gyorsan visszahúzták, így víz és vér folyt ki a testből.

Ezzel Jézus elszenvedte a végső csapást. Miután 3 órát függött a kereszten, elérkezett a halál pillanata. Délután 3 óra volt. A nagymértékű folyadékvesztés és a sokk hatására a vérnyomás drasztikusan csökkent. Az áldozat mélyeket lélegzik, az agyi légzőközpont működése leáll, a szív nem pumpál tovább, a lábak megdagadnak. Ezzel bevégeztetett.

Orvosként az a véleményem, hogy a halált a sokk okozta. Ennek három fajtája van. Az első a vér- és folyadékveszteség okozta sokk, a második a traumás sokk, melyet a különböző sérülések okoztak, végül a cardiogel sokk, amely az előző kettő együtthatásaként a szív leállását okozta.

A kereszthalál a végtelen emberi barbárság néma mementója.

Harmadnap reggelén a sírhoz érő asszonyoknak egy fehér ruhás férfi adta hírül:

A Názáreti Jézust keresitek, nincs itt, feltámadt!

Közreadja: *Madaras Gábor*

Gyöngyök

Az első hétvégén, melyen – férjem vidéki távolléte miatt – egyedül voltam a gyerekekkel, eszembe jutott kedvenc Janikovszky-könyvem: *„Velem mindig történik valami"*. A váratlan események sokasága nem lepett meg túlságosan, hiszen jól emlékszem édesapám útjaira: arra, amikor fejünkre szakadt a fregoli a fürdőszobában és még inkább arra, mikor táska nélkül mentem iskolába.

Ezen a két napon is sok minden történt. Vasárnap délután egy kis pihenésre vágyva nyitottam be Orsi lányom szobájába. Szóhoz se jutottam a látványtól: mindenütt apró, gombostűfejnyi gyöngyök hevertek. Amíg a picit etettem, hozzáfért valahogy a „tiltott gyümölcshöz". Az eredmény nem kis bosszúsággal töltött el: hogy fogom ezt mind felszedegetni? Mérgesen láttam munkához. Már negyed órája csúsztam-másztam a földön, de sehogy se haladtam. Orsi segíteni próbált, így még kevésbé haladtam. Végül a porszívó mellett döntöttem. Addigra lehiggadtam, már-már élvezettel szívtam fel a gyöngyöcskéket. Némelyikért különösen meg kellett küzdenem: a minduntalan el-elgurulókért, azokért, amelyek színüknél fogva beleolvadtak környezetükbe, az ágy alatt megbúvókért. A többi szinte felkínálkozott: itt vagyok, nehogy itt felejts, engem is szippants be!

Ahogy elnéztem a hivalkodó pirosakat, a visszafogott barnákat, a szürke eminenciásokat, meglepődtem a hasonlóságon: hiszen mi, emberek is pont ilyenek vagyunk. Alakra egyformák, mégis sokszínűek, különböző természetűek. Vannak közöttünk első sorban ülők, hátul kuporgók, notórius késők, oldalt álldogálók, pad szélén gubbasztók. Olyanok, akik más utakon járnak, és olyanok is, akik csak az út végén találnak haza. Valaki számára azonban mindannyian fontosak vagyunk. Ez a Valaki egész életünkön át meg nem szűnő szeretetének szívó erejével hív, vonz magához minket. Tőlünk függ, elfogadjuk-e ezt a hívást. Megpróbálunk-e ebből élni mindennapjainkban?

Gondolataim közben szinte észrevétlenül fejeztem be a munkát. Nem minden szemet sikerült elsőre összeszednem, Orsi még a következő hétvégén is talált egyet-egyet némelyik sarokban. Időnként eszembe jut: vajon maradt-e belőlük?

Sokszor el-eltávolodunk Tőled, mint a szétguruló gyöngyszemek. Szürke ruhát öltünk, elmerülünk fontosnak látszó, halaszthatatlannak tűnő dolgainkban, de Te ilyenkor is ránk találsz. Segíts minket, hogy ne a megbúvókhoz hasonlítsunk, s életünk nagy gyerekszobájában ne maradjunk végleg az ágy alatt.

Paál Kati

Dédi

Most kezdte csak igazán megbecsülni a hokedlit. Máskor tette-vette ide-oda a nyári konyhában, rugdosta, lökdöste, csapkodta. Ha rámászott, meg-megbillent alatta, de ismerte minden árulkodó reccsenését, időben javíthatott egyensúlyán, mielőtt leesett volna. Jelenleg azonban rémülten szorítja az ülőke szélét s kuporog tehetetlenül; nem az öreg bútorban van a hiba, hanem benne. Szédül.

Egy ideje azon kísérletezik, hogy megnézze az órát a kredenc tetején, ám hiába nagy a számlap, hiába feketék a mutatói, képtelen leolvasni, hány óra. Pedig abból eldönthetné, számíthat-e látogatóra, vagy a postásra, aki az ágyig eltámogathatná. A papa csak kora délután jön meg, ha elvetette a kukoricát. Addig mégse lehet itt ücsörögni a hokedli tetején, mint valami kiskakas a szemétdombon.

Milyen furcsa; a tyúkok nyugodtan kapirgálnak a baromfiudvarban, a kutyus is gondtalanul szaladgál a kerítéshez – miközben bármely pillanatban elsötétedhet a világ – gondolja az öregasszony s mamuszos lábát igazgatja, hogy biztosabban üljön. Azt már észrevette, ha közelre néz, jobban kezd forogni a világ körötte, ha távolabbra meresztgeti szemeit, kevésbé. Igyekezett is a nyári konyha apró ablakán a lehető legmesszebbre bámészkodni, egész a kert végéig s túl, a szomszéd gyümölcsösébe. Persze, be kéne fejezni a veteményezést, ki kéne venni a kiszáradt barackot is, hajh, mennyi mindent kéne s egyre kevesebb fér egy napba…

Pillanatra elfelejti szédülését, már indulna is a törlőrongy után, ám szervezete azonnal figyelmezteti: sehova! De hát meddig tart ez még? Minek most tört rá? Ha befejezte volna a délelőtti teendőit, nem bánná, le is feküdne, szégyenszemre, dologidőbe', még a takarót is magára húzná! Na de így? Hogy ilyen csúnyán és kíméletlenül lecsapjon rá a sors; mivel érdemelte ő ezt ki? – kergetik egymást a gondolatai. Aztán ahogy jobban átengedte magát ennek, kezdett rájönni, délelőtt nincs is megállása. Felkel, első, hogy a jószágokat ellássa, aztán maguknak készít reggelit. Akkor mosogat, takarít egy kicsit, mire megenyhül az idő, ki tudjon menni a kertbe. Ebédet csak kétnaponta főz, madárcsipegetés az, amit ők délben megesznek… De más napokon is akad mindig valami tennivaló. Lehet, hogy mégis ki kéne adni felesbe a kertet? Mint amikor hadvezért fegyverletételre szólítanak föl, olyan borzongás fut át rajta e gondolatra. Eddig sose vetődött föl ilyesmi. Igaz, tavaly rendesen megszidta a lánya, minek bíbelődik még az epressel, nem az ő derekának való az a temérdek hajlongás… Minek, minek? – folytatja most a befejezetlen vitát –, hogy legyen a gyerekeknek, a dédunokáknak.

Hú, az anyja keservit! Már a fejem is fáj – gondolja –, csak várom, hogy javuljon, közbe' rosszabbodik. Föl kell innen állni, mi az, hogy elvágódom, sose szoktam elvágódni! – buzdítja magát s izmait feszítve megpróbál a jobb lábára nehézkedni. Éleset csikordul a székláb s fordul is ki alóla a hokedli, minden erejét össze kell szednie, hogy föltartóztassa s visszatottyanhasson rá. Nagyokat nyög. Na, még egy kicsit!, de görcsöl már a karom is, zúg a fejem – rögzíti az újabb jelzéseket –, hasogat a térdízületem. Ültem volna meg békében! – szidja magát.

S ha egy besurranó jön? Nyugodtan kitolhatja a biciklijét. Még a malacot is kiterelgethetné, mit tudna csinálni? A nyári konyhába is bejöhetne, megkereshetné az aszpirines dobozkát s kevéske tartalékpénzüket szintén magához vehetné… Jézusom! – hasít belé, amikor rádöbben teljes kiszolgáltatottságára –, mikor támolyoghatok már el erről a nyamvadt hokedliről?

Kint valaki megnyitja a riglit. Az idős asszony megdermed, kellett neki ilyenekkel ijesztgetni magát, már itt is a rabló. Pillanatra még elhessenti, ismerős lesz a jövevény, otthonosan mozog: aztán eltűnik szeme elől a kisablak, el az ajtó is, már nem látja a belépőt, csak a hokedlit szorítja, hogy belefehérednek az ujjai.

– Jó napot! Mára beszéltük meg, hogy kijövök megmérni a vérnyomását, ugye? – kezdi barátságosan az orvos. Az idős néni csak hólint, majd elvíszi a feje, tincs hull homlokába.

– Éjnye! Valami baj van? – s odaugrik, még éppen idejében.

Hálásan pislog az öregasszony a takaró alól a doktorra, kezd jobban lenni. Szeretné elmagyarázni, hogy semmi rendkívüli nem csinált, minden úgy történt, mint bármely más napon s mégis megesett vele ez a csúfság.

– Tudja, reggel, ahogy fölkelek, első, hogy a jószágokat ellátsam...

– Na, ezen fogunk változtatni! – vág a szavába a doktor s bűnjelként emeli föl az orvosságkioszló dobozkát, amiben még ott csörögzörög a reggeli porció. – Holnaptól az első az legyen, hogy be teszik venni a gyógyszereket a vérnyomásra s a többi nyavalyára.

Az idős asszony bólogat, komoly lecke volt ez ahhoz, hogy sose felejtse. És az eprest is föl fogja számolni...

– Ha nem akar sokat üldögélni még a hokedlin, fogadja meg a tanácsomat! – mondja kedvesen szigorkodva a férfi, ahogy távoztában behúzza maga mögött az ajtót.

– Még hogy rabló! – nevet maga elé a gazdasszony s csakúgy rázkódik belé, már ráncot vet a takaró.

Bankó András

Normandiai útinapló: Lisieux-ben

Búcsút mondtunk Párizsnak, és északnyugatnak vettük az irányt *Lisieux* felé. Kis Szent Teréz városába indultunk, normandiai zarándokutunk valóságos célja felé. Az utazás kellemes volt, az időjárás pedig változatos, hol esett, hol fújt, hol sütött a nap. Ezt úgy tízpercenként felváltva tette. Eredetileg az volt a terv, hogy útba ejtjük a La Manche csatornát is egy kis „lábáztatásra", de erről most letettünk. Részben a kellemetlen idő miatt (mily balga az ember, néhány nap múlva hogy kiegyeztünk volna ezzel az idővel !), részben pedig időhiány miatt, hiszen Párizsban több időt töltöttünk a tervezettnél. Éppen olyan periódusban értünk a városba, amikor véletlenül sütött a nap. Némi huzavona volt az elhelyezésnél, de végül is minden rendbe jött. Elfoglaltuk a szállást, és vacsora után rövid sétát is tettünk a városban. Érdemben azonban már nem volt semmire sem idő, így nyugovóra tértünk.

Másnap reggel a menzán elfogyasztott reggeli után a Kármelbe indultunk. Itt élte szerzetesi életét Kis Szt. Teréz. Lisieux kis város, nincsenek ugyan nagy távolságok, de azért busszal közelítettük meg a kolostort. A templomba igyekeztünk, mert itt volt a szentmisénk, hogy jó néhányan felvegyük a szent skapulárét. Hamar odaértünk a templomhoz, és még arra is volt idő, hogy az alagsorban lévő kiállítást megtekintsük. Itt különböző használati tárgyakat és fényképeket állítottak ki Kis Szt. Teréz életével kapcsolatosan. Különösen érdekesek a fényképek, amiből sok van, hiszen egy szerzetesközösség életét a múlt század végén

nem túl gyakran fotózták. Kis Szt. Teréz testvére, aki maga is apáca volt, többször kapott engedélyt elöljárójától, hogy berendezését bevigye a Kármelbe. Ezért maradt ránk viszonylagosan több felvétel Kis Szt. Teréz életét megörökítve.

Beléptünk a templomba. Érdekes ellentét, a főoltár viszonylagos modern egyszerűsége, hátterének dísztelensége hiszen csak „fehérre" volt „meszelve", ugyanakkor a templom közepe táján, a jobb oldali részen Kis Szt. Teréz ráccsal elkerített sírja. Itt nyugszik a szent szerzetesi ruhában, üvegkoporsóban. Ez már szépen, kicsit barokkosan díszített. A koporsó fölött a Szűzanya „híres" szobra. Ennek története Kis Szt. Teréz gyermekkorába nyúlik vissza. A gyermek Teréz nagyon beteg volt, legyengült, enni sem tudott, és az orvosok nem sok remény láttak felépülésére. Családja minden emberit megtett a gyógyulásért, de nem lett eredménye. Egy vasárnap, ha jól emlékszem Pünkösd volt, Teréz még a szokottnál is gyengébb volt, színte haldoklott. Édesapja és testvérei a betegágya körül imádkoztak. Dél tájban, ahogy azt Kis Szt. Teréz később elmesélte, a Szűzanya szobra ragyogni kezdett, rámosolygott Terézre, és a kislány állapota viharos gyorsasággal javulni kezdett. Nemsokára enni kért, betegsége elhagyta, és hamarosan egészséges lett. Érdekes, hogy több, magyarul is megjelent életleírás „kép"-ként említi a szobrot.

A csoport tagjai még nézelődtek-imádkoztak a templomban, mi ketten Lajos atyával bementünk a sekrestyébe felkészülni a szentmisére. Itt a nagyon barátságos sekrestyés megmutatta, hogyan tartották a szerzetesek a kapcsolatot a külvilággal. Egyik megoldás egy forgótányéros kis szekrényke volt, amelyet ha kifordítottak, a külső személy bármit beletehetett, és újabb elfordítás után már a belső helyiségben lehetett azt kivenni. A másik megoldás egy hasonló elven működő fiók, melynek felső borítója tölti be a forgó szekrényke szerepét. A sekrestyétől balra kis folyosó nyílik, amelyen egy ajtó van. Ezt ma már nem használják, de ez volt az az ajtó, amelyen Kis Szt. Teréz édesapjával bejött, amikor a Kármelbe lépett. Itt térdel le, kérve édesapja áldását. A kis folyosó végén egy másik helyiség nyílik, afféle második sekrestye. Itt látható az a főoltár, amelyik akkor állt a templomban, amikor Kis Szt. Teréz letette a fogadalmat. Ez már stílusában és formájában is illik a templom egészéhez. Ezt akkor cserélték ki, amikor a szembeoltárt létrehozták, így keletkezhetett ez a kissé szokatlan stílus-ellentmondás. De ez a helyieket nem zavarja, legfeljebb az idegeneknek kicsit furcsa.

Elkezdődött a szentmise, amely a szokásosnál is ünnepélyesebb volt. Sokan felvettük a skapulárét, és nagyon nagy lelki élményben volt részünk A skapuláré története a következő:

1251. július 16-án Stock Szent Simonnak, a Kármelita Rend általános főnökének megjelent a Szűzanya, áldott szent kezében tartva a vállruhát, és így szólt: „Azt a kiváltságot adom a te számodra és minden kármelita számára, hogy aki ebben a skapulárában hal meg, nem szenved az örök tűzben. Fogadd , kedves fiam, rended vállruháját, társulatom jelvényét, íme az üdvösség jele, oltalom a veszélyben, a béke és az örök frigy záloga." Ezt a kiváltságot az Egyház kiterjesztette mindazokra a hívekre, akik ezt szabályszerűen fölveszik. Megszámlálhatatlan azoknak a száma, akik azóta viselik, vagyis tagjai a Kármelhegyi Boldogasszony Skapuláré Társaságának. Ma sokan ezt érem formájában viselik, de azt tudni kell,

hogy nem a külsőségek döntenek, hanem a tényleges életvitel, amely középpontba állítja a Mária tiszteletet is. Itt is érvényes: nem aki mondja Uram, Uram, hanem úgy is él.

Természetesen nemcsak mi voltunk jelen a szentmisén, hanem sok más zarándok is, többek között egy Fülöp-szigeteki apácacsoport. Hozzájuk a szentmise végén Lajos atya angolul beszélt néhány szót, megemlítve, milyen felemelő érzés, hogy két, a világ ugyancsak távol eső részéről ugyanazzal a céllal zarándokoltunk ide Lisieux-be és találkozunk itt Kis Szt. Teréz tiszteletére. Meglepő volt és szokatlan, de szívet melengető, hogy a békeköszöntéssel Lajos atya, lejőve a oltártól, mindenkit egyenként személyesen üdvözölt a templomban.

Bizony elhúzódott a szentmise, a sekrestyében már ott várt minket a következő csoporthoz tartozó két német atya. Elnézést kértünk a csúszásért, ők pedig mosolyogva mondták, hogy nincs baj, türelmesen várták ki, hogy mi befejezzük áhítatunkat.

Kicsit téblábóltunk a Karmel körül, majd autóbusszal a város fő katedrálisába, a Szt. Péter templomba mentünk.

A templom a francia gótika tipikus alkotása, a XIII–XIV. században épült. Ebbe a templomba járt Kis Szt. Teréz családja szentmisére, amikor Alenconból Lisieux-be költöztek. Talán itt is érte a hívás, hogy a Kármelbe vonuljon. Kis Szt. Teréz belépésének is története van.

A törékeny kislány korán szeretett volna kolostorba vonulni, de, elsősorban törékeny egészségi állapota miatt, családja is ellenezte. Teréz sokszor kérlelte édesapját, hogy engedje meg, ennek szoborba öntött jelenetét a szülői ház udvarán is láthattuk. Végül is a család beleegyezett, de az egyházi elöljárók, korainak tartva, nem engedélyezték. Akkoriban Teréz édesapjával egy zarándokcsoport tagjaként Rómában járt, és fogadáson vettek részt a Szentatyánál. A csoport lelki vezetője mindegyikük lelkére kötötte, hogy nem szabad a Szentatyát megszólítani. Alig ért a csoport a pápához, Teréz máris előtte térdelt, és elmondta nagy bánatát, hogy nem engedik belépni a rendbe. A Szentatya kifaggatta a leányt, és bár Teréz nagyon remélte a pápai belegyezést, a Szentatya a döntést a hivatalos egyházi szervek belátására bízta.

A templomban néhány furcsa, nem tipikusan odaillő szerkezetet is láttunk, amelyeknek funkcióját csak este értettük meg, amikor a fény- és hangjátékon vettünk részt. Ezen Franciaország történelme elevenedett meg, s bár igen sokan nem bírtuk a nyelvet, élvezhető és érthető volt az előadás.

Látogatásunk következő színhelye a Kis Szt. Teréz Bazilika volt, amely egy dombon épült már ebben a században. Mellette hatalmas oktatóközpont épült, hitoktatási és papnevelési célokra. Ezt nem lehetett meglátogatni, de külső méreteiből ítélve impozáns lehet belülről is. A bazilika két szintből áll, először az alsó templomba mentünk. Háromhajós, boltívekkel alakított templom, mindenhol mozaikkal borítva. A kékes szín uralta, ezért engem leginkább az assisi Szt. Ferenc bazilika középső templomára emlékeztetett. A falakon Kis Szt. Teréz életének epizódjai láthatók. A főoltár mögött Kis Szt. Teréz alakja aranyos háttérben, glóriáját fénylő kis lámpatestek alkotják.

A felső templom bejárata fölött hatalmas dombormű az Újszövetség jelenete-

vel: Jézus a gyermekek között, és a felirat arra emlékeztet: ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek...

A templombelső már sokkal magasabb mint az alsó templomé, inkább gótikus jellegű. Tizenkét oszlop tartja a mennyezetet, mindegyiken egy-egy apostol képe. Azt jelképezi, hogy ahogyan a tizenkét oszlopon nyugszik a templom, úgy az Egyház is a tizenkét apostolon. A főoltár fölött hatalmas mozaik kép: a Szűzanya, palástját jobbról Kis Szt. Teréz tartja.

A boltíven őszövetségi jeleneteken többek között Illés, Mózes, Dániel próféta látható. A templom jobb oldalán, díszes fülkében Kis Szt. Teréz ereklyéi, körben pedig mellékoltárok, amelyeket különböző nemzetek állítottak. Sajnos magyar mellékoltár nincs. Azért némi magyar vonatkozás csak van, mert a bogotai hívek által állított mellékoltár a város védőszentjének, Árpádházi Szt. Erzsébetnek tiszteletét jelzi.

A Bazilika mögött Kis Szt. Teréz szüleinek sírja. Érdekesség, hogy folyik szentté avatási perük, s főleg azért különös, mert először a történelem folyamán, mint házaspárt (tehát nem külön-külön) szeretnék szentként tisztelni.

A délután folyamán kilátogattunk a La Manche csatornához kagylót szedni és lábat áztatni, de sajnos a hűvös levegő és a viharos szél nem kedvezett nekünk.

Visszafelé még útba ejtettük, már újra Lisieux-ben, a szülői házat. Itt lehet látni azt az ágyat, amelyen azon a bizonyos Pünkösd vasárnap Teréz meggyógyult, és annak a szobornak a másolatát, amelynek eredetije a Kármelben Kis Szt. Teréz sírja fölött áll.

Felejthetetlen szép volt ez a Lisieux-i tartózkodás. Azóta is sokszor gondolunk rá, és sokszor imádkozzuk, énekeljük a skapuláré társaság gyönyörű énekét:

Máriához, drága Szűzanyánkhoz, tisztelettel járulunk,
Őt dicsérje hangos énekével bizodalmas szózatunk,
Skapuláré szende királynéja, Karmelíták kegyes pártfogója
Jóra térő bánatos kebellel lábaidhoz borulunk.

Máriában kelt fel a világnak tiszta fényű csillaga,
Benne támadt lelki üdvösségünk leggyönyörűbb hajnala,
Üdvözölt légy Kármel ékessége, szétsugárzó kegyelmek edénye
Telt edény, és benne sebeinknek gyógyerejű balzsama.

Máriánál, égi pártfogónknál van segítség, oltalom,
Mint a harmat száll szívéből ránk is csendesítő bizalom,
Hét örömmel áldva Istenünktől, szent öröm közt vált meg életétől,
Elvitetvén mennyek országába, örök élte vigalom.

Máriának vállruhája rajtunk, gyermekének ismeri
Ki, belfrva egylete sorába, e közös jelt viseli,
Ékesítve szent ruházatával, mint erős szent védő pajzsával,
Lelkünket a szörnyű kárhozatnak lángja már nem égeti.

Máriáért lelki fegyverekkel szent örömmel harcolunk,
Mert hazánknak Ő dicső vezére, Ő királyné Asszonyunk,
Bölcs vezére minden harcainknak, kísértések hogyha megrohannak,
Szűzanyánk végy karjainkba minket, amidőn majd meghalunk.

GONDOLATOK A PASZTORÁLIS TANÁCS TAVASZI ÜLÉSÉRŐL

A Pasztorális Tanács 1998. március 7-én tartotta ez évi első ülését. Először Bíboros atyánk vezetésével elimádkoztuk a napközi imaórát. Bevezetőjében Paskai László bíboros, prímás, érsek úr feltette a kérdést: „Kire szavazzunk? Kit válasszunk? Most melyik a kisebb rossz?" Szerinte 1990-ben és 1994-ben az volt a kérdés, melyik a jobb. Mindenkit buzdított, hogy tegyen eleget lelkiismereti kötelezettségének. A keresztények, az általános pesszimizmussal szemben, a Szentlélek által legyenek optimisták.

Dékány Vilmos segédpüspök úr a Szentatya által jóváhagyott „Világi hívőknek a lelkipásztori szolgálatban való együttműködéséről" szóló rendelkezés súlyponti kérdéseire mutatott rá. Külön kiemelte a magyar egyház mai helyzetére vonatkozó előírásokat.

A Főegyházmegye életéről szóló tájékoztatóból – amelyet Spányi Antal segédpüspök úr tartott – egy témakört, a **plébániai zsinatot** emelem ki. Erre a kezdeményezésre Bíboros atyánk a nagycsütörtöki szentbeszédében is ki fog térni. A plébániai zsinat ez év őszén kezdődik azok részére, akik vállalják, hogy tíz hónapon keresztül havonta kétórás beszélgetés résztvevői lesznek a plébánián. Egy előre elkészített kérdéssorozat megválaszolásán, feldolgozásán keresztül a közösségépítés helyi feladataiból vállalhat majd ki-ki lehetőségei szerint.

A közösség építése a Szentlélek évében témát világította meg Paskai László főpásztorunk a *„Lelkipásztori útmutató az 1998. évre"* című lelkipásztori feladatokat tartalmazó kiadvány ismertetésekor. Ennek fő gondolatai a következők voltak: A közösség építése mindig igény és feladat. Az előző év (mint tudjuk Jézus Krisztus éve volt) a megkereszteltek közösségét, az idei – a Szentlélek éve – a Szentlélekben megszenteltek közösségét állítja a középpontba. Az Egyház közösségét a Szentlélek élteti, nem pedig az emberek ügyessége, rátermettsége, szervező ereje. Azonban ahogy a teremtésben társává fogadja az Isten az embert, úgy az Egyház közösségének építésében is társává válik. Ezért a kérdés: Hogyan tudjuk a Szentlélek éltető erejét a plébániai és kisközösségek életébe belevinni? A szekták úgy mutatkoznak be, hogy „lelkes" emberek vannak köztük. Arra hivatkoznak, hogy ők kaptak megvilágosítást a Szentlélektől, az 1500 éves bűnös út után ők lépnek az igaz útra.

Szemben a szektás „lelkes" emberekkel a *plébániai közösséget építőknek ismerniük kell a lelkek megkülönböztetésének kritériumait.* A kezdeti idő tapasztalatai szerint három kritérium olvasható ki Szent János apostol leveléből. Az első: Jézus Krisztus személyének, evangéliumának teljes elfogadása. A második: az Egyház közösségéhez való ragaszkodás. A Szentlélek működésének a befogadásához az igazi garanciát abban az Egyházban lehet megtalálni, amelynek éltetője a Szentlélek. A harmadik: a szeretet parancsának teljesítése.

A plébániai közösség építőinek meg kell őrizniük az egyháziasságot. Ez azt jelenti, hogy a demokrácia, a tolerancia, a dialógus nem értelmezhető az általánosan elfogadott jelentésük szerint az Egyházon belül. A demokrácia a közéletben annyi, hogy ami ma többségi álláspont, az holnap kisebbség lesz, és megfordítva. Nem a demokrácia dönti el: mi az igazság, mi az erkölcsi jó. Az Egyház nem a közéleti értelmezés szerint demokratikus. Az Egyház hierarchikus. Az Egyházat a Szentlélek irányítja a hierarchián keresztül. A profán életben a tolerancia azt jelenti, hogy a pluralizmus léte megköveteli más véleményének tiszteletben tartását. Az igazság, az erkölcs területén mint irányító elv – a tolerancia szerepe – nem egyértelmű, nem kívánatos. A társadalmi életben nagy szükség van a dialógusra. Azonban ez igen gyakran a dialógus negatív formáját ölti. Vagyis a másikat meggyőzni a magam igazáról. Az Egyházon belül vannak kérdések (pl.: hitigazságok), amelyek nem dialógus témái.

A szentségi pasztoráció elengedhetetlen része a közösségépítésnek. A bérmálás küldetést ad, a közösséghez visz közelebb. A bérmálás nemcsak gyermekeknek való szentség, az idősebbeket is biztatnunk kell e szentség felvételére. A Szentlélek éve adjon további indítást a hivatásébresztés munkálásához. A házasság szentsége tanúságtétel a külső és belső erőhatásokkal szemben. Hogyan lehet kialakítani a „kisegyházat", a családi egyházat? Bár mindenkivel egyformán kell törődnünk, a közösség érdeke megkívánja, hogy sajátos közösségi formák is kialakuljanak, részint a közösségi jegyesoktatásban, részint a fiatal családok összetartásában.

A liberális gondolkodásmód az ember szabadságát a szabadosságban találja meg. Sokszor hallott és félrevezető kifejezés: mindaz szabad, ami nem tilos. A tetszetősnek tűnő kifejezés lényegileg tagadja az objektív erkölcsi rendet: a törvények emberi alkotások, amelyeket ugyanúgy meg is változtathatnak. Korunkban is a Szentlélek működése révén kapjuk meg az igazi útmutatást a megváltás elnyerésére, az üdvösségre.

Bató András,
a budai-déli espereskerület küldöttje

Ide jutottunk!

Hajnali háromkor legszebb álmomból ver fel a telefoncsengő. A közelünkben lévő kerületi rendőrőrs ügyeletese van a vonalban és arról értesít, hogy munkahelyemen, a Szent Margit Gimnáziumban betörő jár, legalábbis a mozgásérzékelő detektorok az épületben valamilyen rendellenességet jeleznek.

Bosszankodással vegyes hitetlenkedéssel hallgatom figyelmeztetését és reménykedem, hogy megint csak egy, a véletlenül nyitva hagyott ablakon besétáló macska a hívatlan látogató. Nem is olyan régen több mint egymilliót költöttünk az iskola biztonsági rendszerére, mindezen felül éjszaka még egy morcos biztonsági őr is vigyázza a gimnázium nyugalmát.

Pár évvel ezelőtt még megdöbbenten hallottuk, hogy a pesti zsidó gimnázium vallási vezetőjét megkéselte egy fanatikus merénylő. Elképedést váltott ki a jóérzésű emberekben, hogy a merénylő a biztonsági személyzet éberségét kijátszva jutott be az épületbe. Akkor nyilallt belém a felismerés, ez vár talán az elkövetkezőkben miránk is. Ami Amerikából oly ismert volt, hogy oktatási intézmények bejáratát fegyveres őr vigyázza, az most Magyarországon is bevett gyakorlat lesz? Nem is kellett sokáig várni, az lett. Nemrégiben egy Pest környéki általános iskolában gyilkolták meg a biztonsági őrt az éjszakai hívatlan látogatók. Ma már nem kizárólag bankot, pénzintézetet, trezort rabolnak ki rendszeresen, hanem oktatási intézményt, templomot, plébániát. Mindent visznek, ami vihető és pénzzé tehető. Évekkel ezelőtt egy iskolából tankönyveken, krétán, osztálynaplón kívül mást nem igen vihettek el. Ma már a videó, a tv és a számítógép az, amiért érdemes egyeseknek kockáztatni. Féligazság lenne az állandóan növekvő bűnözést, a lopások és rablások hallatlan mértékű elterjedését, a lakosság életszínvonalában bekövetkezett elképesztő polarizációval, megélhetési bűnözéssel magyarázni. Valószínűleg ez is hozzájárul, de a fő ok mindenképpen társadalmunk mély erkölcsi és értékválságában keresendő.

Hazánkra is érvényes lesz lassan a mondás, ami Amerikában évtizedek óta közhely: kétféle polgár él az országban, egyik, akit őriznek, a másik, aki őriz. Se szeri se száma az őrző-védő szolgálatoknak, gomba módra szaporodnak a security vállalkozások és bizonyára jól megélnek. Ide jutottunk! Az értékek torzulása katasztrofális méreteket öltött. Tanszékvezető egyetemi tanár ismerősöm kopott nadrágban és elváló talpú cipőben jár, négy gyerme-

két igen nehéz körülmények között neveli. Öreg Skodája ott árválkodik a ház előtt, mert új akkumulátorra ebben a hónapban már nem futja a családi kaszszából. Nemzetközi tudományos életben kivívott rangja, szakmai tudása révén ő valóban érdemelne testőrt, sofőrt, rádiótelefont. Mobiltelefonja és Mercédesze viszont nem neki, hanem a huszonéves félművelt, szabadidőruhás pénzváltóknak, nepperekneк van, akik a legkülönbözőbb piacokon pörgetik kezükben kötegszámra a tízezreseket. Érdemes kimenni – értékeinkre nagyon vigyázva – a Salgótarjáni úton lévő „kínai piacra", csak egy rövid szemlélődésre, nagyon tanulságos. Miközben ismert az, hogy a vállalkozók jelentős része alkalmazottait a mindenkori minimálbérrel jelenti be, az adóhatóság pedig szemrebbenés nélkül elhiszi, hogy egy Oscar-díjas szakács havi bruttó húszezer forint alatti munkabérért dolgozik a rózsadombi luxus étteremben, ebből a fizetésből tartja el családját és évente kétszer utazik a Kanári-szigetekre.

Az albertfalvi plébánia viharos képviselőtestületi ülésének fő témája, hogyan biztosítsuk az Isten házát a betörők ellen? Százezres nagyságrendű törhetetlen üvegekről, bombabiztos ajtókról tárgyaltunk. Balgaság azt hinni, hogy a profik ellen ez tökéletes védelmet nyújt, mert amíg mi erről vitatkoztunk, betörtek a Villányi úti Szent Imre templomba, vandál módon feltörték az összes perselyt és elvitték belőle a pénzt. Örülni lehet annak, hogy találtak valamit a rablók és megelégedve a zsákmánnyal az értékes, szakrális tárgyakat nem vitték el és főképpen nem gyalázták meg a templomot, mint tették nemrégiben kétszer is Szatymazon.

A miskolci Minorita templom bejárata előtt Szent Család vasárnapján legalább hat rosszul öltözött koldus molesztálja az esti misére érkezőket. Nem ülnek vagy állnak falhoz támaszkodva, mint „boldog békeidőkben" tették kollégáik. Körülveszik a misére érkezőt, tapadnak mint a pióca, kicsit lökdösődnek és aki nem ügyel, annak könnyen a pénztárcája bánja. Szentbeszéd közben érkezik a rendőrjárőr – ebből sejthető, nem egyedi az eset – a kéregetők szétspriccelnek, hogy alig tíz perc múlva még többen legyenek. Helyismerettel rendelkeznek, tudják, a következő ellenőrzésig most valóban szabad a pálya. A miséző papnak sem lehet kellemes tapasztalata mindezekről, mert szentségimádásra már nem a templom főbejáratát, hanem a rendházon keresztüli bejárást ajánlja híveinek, ezzel mintegy „szűrőn" átvezetve az érkezőket. A középkorú szimpatikus pap magyarázatképpen Miskolc tragikus éjszakai közbiztonságára hivatkozik, igaz nem az északi megyeszékhely az egyetlen hely, ahol az atyáknak ilyen problémákkal is szembe kell nézniük.

Közben kormánypárti politikusaink, politológusaink, főrendőreink televíziós kerekasztal-konferenciákon a valóságosnál sokkal rózsaszínűbbre festve a jelent és a jövőt, optimistán csevegnek drogról, alkoholizmusról, bűnözés-

ről. A tényeket azonban ők sem tagadhatják le, azt, hogy a napvilágra került bűnesetek száma 1997-ben meghaladta a félmilliót és a növekedés több mint 10%-os. 1998 első húsz napján fél tucat fiatal halt meg kábítószeres túladagolás következtében, miközben 99 kg marihuána birtoklása nálunk csak szabálysértés. Legtöbb nyilatkozó amnéziában szenved, nem emlékezik évtizedekkel ezelőtti időkre, amikor még félelem nélkül ki lehetett menni éjszaka az utcára, a templomokat, iskolákat nem kellett csillagászati értékű szerkezetekkel védeni, és az utcákat, tereket, aluljárókat sem lepték el ilyen számban koldusok és hajléktalanok. A fenti problémák megoldásáról képernyő mögött és előtt nagyon sokan ugyanabba a hibába esnek, mint az AIDS elleni küzdelem során, tárgyalnak a különféle védekezési módozatokról, technikákról, de egy szó sem esik a monogámiáról, a hűségről mint értékről, valamint a nevelés fontosságáról, a megelőzés egyik lehetséges útjáról.

Betörés ellen ajánlanak drágábbnál-drágább védelmi rendszert, „több mint testőrt", csak véletlenül se kelljen rámutatni az elmúlt évtizedek nevelési csődjére. Hogy közben felnőtt olyan nemzedék, aki a dallasi olajmilliárdosokat vagy a velejéig romlott pop- és filmsztárokat tekinti példaképének? Hogy iskoláinkban partikuláris szerepre kárhoztatták a nevelést? És a családok? Egyre jobban hiányoznak az egészséges és kiegyensúlyozott családi élet feltételei, ami nemcsak gazdasági okokra vezethető vissza, hanem maga a társadalom szemlélete torz, egyre jobban családidegen és családellenes. Amint a családokból és az új szemléletű nevelést adó iskolákból talán majd egy új, életrevaló nemzedék szárnyra kél, a mának élő önző, a gátlástalan szerzést dicsérő tömegek kórusa is talán majd csendesebben hallik.

Madách víziója a Tragédiában olyan távoli időt jósol, melyet csak a kozmológiával foglalkozók értenek, az átlagember könnyen átsiklik felette.

A tömegekhez eljutnak viszont mindazok a többnyire Hollywoodból érkező jóslatok a XXI. századról, melyek pesszimista és realista amerikai producerektől, rendezőktől származnak. Ezen utópisztikus filmekben mindent elborít a szenny és a mocsok, az utcákon úgy mint a polgárok lelkében, ahol a föld alá kényszerült lakosság fegyveres bandáktól veszélyeztetve tengeti életét. Ez lenne majd a XXI. század valósága? Ennek a világnak az előszobájába jutottunk?

Tanárnak, lelkipásztornak, rendőrnek, politikusnak, családban és iskolában, akik valamit is tenni tudnak, mindnyájunknak össze kell fogni! Talán még nem késő!

Sümegh László

Csillagjárás

1957. április 2-án történt. Langyos tavaszi este borult az elcsöndesedő szegedi utcára. Későre járt, 11 óra is elmúlt már. Édesanyám aznap délben 3 napos iskolai kirándulásra utazott kísérő tanárként Budapestre, így testvéremmel kettesben voltunk otthon. Éppen lefeküdtünk, amikor hosszú csöngetés riasztott ki az ágyból. Rendőrség! A kapuban két rendőr állt, engem kerestek. Öltözzek fel gyorsan, 5 percet adnak rá. Előzetes letartóztatás. De hát miért? Azt ők nem tudják, majd a kihallgatáson kiderül. Gyors búcsút vettem riadt öcskösömtől és néhány perc múlva már az utca kövezetét róttam egyenruhás kísérőimmel. Meglepetésre nem hármasban voltunk: két másik egyetemista fiatalembert már „begyűjtöttek", egyikőjük Bitó Jancsi évfolyamtársam és barátom volt. Az egyetemi kollégium kapuja előtt megálltunk, ahol két újabb hallgatót vettek pártfogásukba a rendőrök. Aztán a 7 főre duzzadt menet végigbotorkáít a városon. A híres-hírhedt Csillag börtön fekete vaskapuja előtt álltunk meg legközelebb. Becsöngettek. A kapu megnyílt, majd automatikusan bezáródott mögöttünk. Odabenn az őrség átvett minket a rendőröktől. Közölték, hogy előzetes letartóztatásunk hat hónapig is eltarthat. Vallomásunktól függ, hogy mi lesz a további sorsunk. Két újabb vaskapun keresztül, amelyek mindegyikét riasztóberendezés és farkaskutya őrizte, hosszú börtönfolyosóra kísértek bennünket. Bitó Jancsival egy kétszemélyes cellába kerültem. Emeletes ágy, szalmazsák, pokróc, vizes vödör, kübli. Ennyiből állt a berendezés. Lepedőt nem kaptunk. A szalmazsákon és a rajta fekvő zsákpárnán több tenyérnyi vérfolt árulkodott arról, hogy a cella előző lakóit alaposan összeverték. Jóckán elmúlt éjfél, amikor Jancsival „nyugovóra" térhettünk.

Sejtettük már, hogy miért kerültünk ide. Hajdan mindketten piarista diákok voltunk és az államosítás után kedves cserkészvezetőnk, Kovács Mihály tanár úr vezetésével egészen 1954-ig minden nyáron „illegális" hittan-táborokon vettünk részt, évközben pedig kiscsoportos hittanórákat tartott többek között nekünk is. 1955-ben letartóztatták és 8 hónapra elítélték az ifjúsággal való tiltott foglalkozás miatt. 1956 szeptemberében szabadulva meglátogatott minket és elmondta, hogy a „hivatalos szervek" mindent tudnak rólunk. Ha netán minket is kihallgatnak, nyugodtan mondjunk el mindent úgy, ahogyan volt, hiszen nem voltunk „összeesküvők", foglalkozásaink célja az evangéliumi értékek magunkévá tételén túl mindig is az volt, hogyan kell és lehet egy keresztény embernek békésen, de megalkuvás nélkül, értékeit megőrizve beilleszkednie egy életre a vele szemben más elvárásokat támasztó és más értékrendet való szocialista társadalomba. Miska bá '56 szeptemberi szavai a közelgő októberi forradalom forgatagában feledésbe merültek, a „hivatalos szervek" azonban – úgy látszik – nem felejtették el, hogy az ő tanításait, köztük minket is, vallomásra bírjanak.

Másnap reggel az őrök áttelepítettek bennünket egy nagy közös fogolyterembe, ahol körülbelül tizen-tizenketten lehettek, de csak éppen hogy leraktuk személyes

motyóinkat, máris elvittek minket vallomástételre. Jancsit is, engem is külön bedugtak egy-egy üres cellába. Papírt, tollat nyomtak a kezembe, meg vagy harminc kérdést, amelynek a fele a Kovács tanár úrral kapcsolatos „klerikális múltunkra" vonatkozott, a másik fele pedig arra, milyen 56-os „ellenforradalmi tevékenység"-ben vettünk részt vagy tudunk róla. A kérdések első felére részletesen leírtam mindazt, amit Miska bától úgyis tudtak már, a második kérdéscsoportnál pedig megkockáztattam a teljesen nemleges választ, feltételezve, hogy amiben részt vettünk, arról nem tudnak. Ráadásul az forradalom volt és nem ellenforradalom, ezért hát úgy érveltem magam előtt, hogy a rosszul feltett kérdésre nem is jár érdemi válasz. Délben utolsó cseppig elfogyasztottam a csajkában beadott krumplihéjlevest. Délután 4 órakor jöttek írásos vallomásomért, majd visszavittek a közös fogolyterembe. Jancsit valamivel később hozták máshonnan.

Életem egyik legmegindítóbb élménye volt megtapasztalni azt az együttérzést, amivel a közös fogolyterem lakói fogadtak, miután reggel óta csak most láttak viszont a baljóslatú kihallgatás után. A társadalom minden rétege képviselve volt közöttük, mégis szinte közös szívdobbanással, aggódva szorosan körém gyűltek és túláradó segítőkészséggel érdeklődtek: Mit csináltak magával ilyen sokáig? Megverték? Kínozták? – Valamelyik szalmazsákból előkerült egy kis üveg pálinka és odanyújtották: Igyék egy kortyot! – Csak akkor nyugodtak meg, amikor látták, hogy ép minden tagom és nem szorulok segítségre.

Harmadik nap délután Jancsival együtt felvittek a börtönirodára, ahol két detektív fogadott minket. Leültettek, majd az egyik cigarettára gyújtott és jelentőségteljesen nekilátott a mondókájának: Írásos vallomásunkat elfogadták. Remélik, tudatában vagyunk annak, hogy nagyon veszedelmes államellenes bűncselekménynek voltunk a részesei a tiltott hittanórákon és táborokon való részvételünkkel és azzal a világnézettel, hogy idegen testként épüljünk bele észrevétlenül a szocialista társadalomba. – Ám lássuk Pártunk és Kormányunk nagylelkűségét velünk, megtévedt ifjakkal szemben: ma, április negyedikén, felszabadulásunk ünnepén szabadon engednek bennünket. – A másik detektív még megkérdezte, mikor esedékes tanulmányaink befejezése az egyetemen, majd jelentőségteljesen hozzátette: „még találkozhatunk". (Szerencsére sohasem találkoztunk többé).

Pár perc múlva kívül találtuk magunkat a börtönkapun. Harmadnapos szakállal, gyűrött hétköznapi ruhában, fillér nélkül a zsebemben osontam hazafelé. Az utcán ünneplőbe öltözött, jól fésült emberek jöttek szembe, kismamák babakocsit tolva napoztatták kicsinyeiket a virágillatos tavaszi légáramban. Most éreztem igazán, milyen hatalmas kincs a szabadság! És ezt csak azok tudják, akiket egyszer már megfosztottak tőle. Hazaérve megkönnyebbülten tapasztaltam, hogy édesanyám még nem tért vissza a 3 napos iskolai kirándulásról, így csak este tudta meg, hogy időközben én is kirándultam egyet.

Három nappal később Beethoven: *Fidelio* című operáját adták elő a szegedi színházban. A megnyílt börtönkapu jelenete a karjaikat vágyakozóan fény felé nyújtó rabokkal – olyan volt, mintha magam is köztük lennék. Mély szolidaritást éreztem a Csillag börtönben maradt rabtársaimmal és mindazokkal, akik szerte a világon börtönökben és táborokban sínylődve üldözést szenvednek az igazságért. Nekem csak

3 nap jutott ebből, de gazdagabb lettem tőle. Jézus szeretetből megízleltette velem az ő nevéért való üldöztetésnek egy cseppjét – talán azért, hogy megpróbáltatásom csekélységén szégyenkezve képes legyek átérezni Miska bá és a hozzá hasonló sokak áldozatának igazi nagyságát.

Kesselyák Péter

Választások előtt a felelőssé nevelésről

„Aki tanítja fiát, azt irigyli ellenfele,
barátai előtt meg ujjonghat miatta.
Ha egy apa meghal, mintha nem halna meg,
mert hisz hátrahagyja saját hasonmását."

Sirák 30, 3–4

Sok szó esik a korunkat sújtó egyik legnagyobb veszélyről, a közömbösségről. Közömbösségről a másik elesettebb ember iránt, az életterünket alkotó közösségek, a kultúra és a gyermekeink jövőjét meghatározó közéletiség iránt. Idáig azzal érvelhettünk, hogy negyven év alatt helyettünk döntöttek, de talán érezzük, hogy ezek hamis érvek. A közömbösség a kicsinyhitűség, pesszimizmus talaján jön létre. Egy kisgyermek sokszor mondja: majd én; sokszor kérdi: ugye? Fantázia meséibe gyönyörű világot, gazdag, változatos eseményeket, sok vidámságot, időnként izgalmas elemeket sző, de ezek vége mindig optimista kicsengésű. Hova lesz az optimizmusa? Ha nem figyelünk rá, részben a mi csalódásaink, a mi kiábrándultságunk áldozata lesz. Az óvodás még boldogan meséli, hogy ő az asztalfelelős. Egyedül terített, és szedte le az asztalt. Sokszor észre sem vesszük, hogy egy meg nem fontolt kérdéssel, megjegyzéssel menynyit rombolhatunk.

– Miért pont te? Ezt miért nem csináltatják mással?

A jól, és másokért végzett munka öröme már itt gyengül. Boldogan mesélik az iskolások, hogy egy gyengébb tanuló mellé ültették, mert a tanító néni megbízott benne.

– Miért pont veled szúrtak ki? Majd nem hagy figyelni!

Bármennyire is buzgó hívőknek tartjuk magunkat, ilyenkor nem jut eszünkbe:

„Minden alkalommal megmutattam nektek, hogy hogyan kell dolgozni és ezzel a gyöngéket segíteni, Jézus szavaira emlékezve, aki azt mondta: Nagyobb boldogság adni, mint kapni."

(Ap. Cselekedetei 20,35)

Boldogan mesélik, hogy közösen kitakarítják az osztályt, s kérik, hogy adjunk rongyokat, szivacsokat

– Na már megint nincs takarítónő, nektek kell még ezt is elvégezni?

Nem gondolunk arra, hogy a közösen végzett munka eredményét mennyivel jobban megbecsülik mint a készet. Vigyázzák azt, s már előre tervezgetik a következő közös munkát, ha mi azt a „halaszthatatlan" – a gyerekek felelősségérzetét is egyre jobban csökkentő – programjainkkal nem bojkottáljuk. Még egyszer-egyszer fellelkesíthetők, megnyerhetők a jó, a közért végzett ügynek, de ismét rombolhat az esetleg egy-egy a gyerekek között lezajlott vita elmesélésére adott reakciónk: remélem, jól megmondtad neki a magadét? Te csak harcold ki az igazad! Ne légy málé, mindig az erősebb győz, ez az élet farkastörvénye!

Sajnos nem egy esetben ez az elv a mozgatója családi kapcsolatoknak is. Az állandó nézeteltérés, vita esetenként szeretetlenség, így már a családok életében is a befeléfordulást, illetve a másikon mindenáron győzni akarást váltja ki. Ha már a családban sem a másik tisztelete, szeretete, a másik meghallgatása, az egymáshoz való alkalmazkodás a mozgató erő, akkor ugyanez uralja a munkahelyi s egyéb, az életünket meghatározó kapcsolatainkat is. Sajnos ezeket a helyzeteket megelőző pillanatokban s talán még az arról való higgadtabb gondolkodás perceiben sem jut az eszünkbe:

„Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Ám ha egymást marjátok és rágjátok, vigyázzatok, hogy egymást fel ne faljátok!"

(Galatákhoz 5,15)

„Viseljétek el egymást szeretettel. Törekedjetek arra, hogy a béke kötelékében fönntartsátok a lelki egységet."

(Efezusiakhoz 4,3)

Az utcán találkozva, a média segítségét kérve vagy ki nem mondottan egyre többen vannak, kik a jószándékú segítségre szorulnak. A kisgyermekben még benne él a sajnálat, az azonnali tenniakarás, az adás szándéka, de ezt is szinte módszeresen kioltjuk.

– Nem látod milyen koszos, vigyázz hozzá ne érj! Miért nem dolgozik, akkor biztos ki tudná fizetni a villanyszámláját, a gyógyszerét! Nekünk sincs elég, mégsem kéregetünk!

Meséli gyermekünk, hogy az iskolában már többször is adott az uzsonnájából olyanoknak akik nem hoznak.

– Miért nem csomagol a mamája? Nekem is ugyanúgy fáradtság korábban kelni és ételt csomagolni!

– Nem azért dolgozom, hogy másoknak add! Nekünk is komolyan meg kell küzdenünk az életért! Talán eszünkbe sem jut, hogy a másiknak nincs mit csomagolni. Időnként ha adunk, mintha valamilyen külső elvárásnak tennénk eleget. Pedig gyermekeinknek megtanítani csak így szabad:

„Mindenki elhatározásának megfelelően adjon, ne kelletlenül vagy kényszerűségből, mert Isten a vidám adakozót szereti"

(2 Korintusiaknak 8,7)

Közömbösségünkkel, passzivitásunkkal szinte észre sem vesszük, s már lassan megteremtjük a magunk, kicsinyített tükörképeit. Kérünk valamit és ezt a választ kapjuk: miért pont én? S nem értjük, miért ilyen ez a gyerek!?

Igaz, időnként bennünk is felerősödik a tenniakarás, de a legkisebb kudarc is visszavet. Időnként reménykedünk, hogy most talán jön valami jobb, ám ha ismét csalódunk, már a legkisebb energiát sem fordítjuk arra, hogy a változást segítsük. Csalódtunk kormányokban, pártokban. Ezt nyíltan hangoztatjuk, s minden megnyilvánulásunk azt közvetíti a gyerekeink, fiataljaink felé, hogy mi úgysem tehetünk semmit.

Mi a legnagyobb bűnünk? Hogy pesszimizmusunk, közömbösségünk révén útravalónak a reménytelenséget adjuk. Egy rádióműsor riportere először választó fiatalokat kérdezett meg, hogy elmennek-e választani. Többségük nemmel válaszolt. Indokként azt hozták fel, hogy „tök mindegy, úgyis csak egymást marják. Nekünk attól nem lesz jobb. Mi éljük a magunk életét."

Szülőkként mi mit tehetünk? Tartsuk meg optimizmusukat. Ha látják, hogy meggyőződéssel és az esetleges kudarcok után újult erővel megyünk tovább, ők is megtanulnak bízni, küzdeni a meggyőződésükért. Így ők is megtanulnak hinni a jóban, abban, hogy az életükért és ami a környezetükben, később hazájukban történik, ők is felelősek. Tanítsuk meg őket bölcsen küzdeni.

„Gúnyolódó miatt fejed ne veszítsd el,
így a szád elé vetett csapdába esnél"

(Sirák 8,11)

Mitől óvjuk őket?

„Testvérek, Urunk, Jézus Krisztus nevére kérlek titeket, éljetek mindnyájan egyetértésben, ne szakadjatok pártokra, legyetek egyek ugyanabban a lelkületben, ugyanabban a felfogásban"

(1 Korintusiaknak 1,10)

Feltétlen figyelmeztessünk:

„Tehát gyümölcseikről ismeritek fel őket. Nem jut be mindenki a mennyek országába, aki mondja nekem: Uram, Uram. Csak az, aki teljesíti mennyei Atyám akaratát"

(Máté 7,20–21)

Rózsáné Czigány Enikő

Segíts magadon...
(Gondolatok az országgyűlési választásról)

Még néhány hét és újra választunk. Sokak számára ez fontos esemény, mások részére egyáltalán nem lényeges, egy harmadik csoport pedig közömbös. Elsősorban azokat szeretném meggyőzni, hogy menjenek el választani, akik az utóbbi két csoportba tartoznak.

Itt a nemtörődömség a felelősség elhárítása. Milyen alapon kérhet valaki számot a következő négy évben a „megválasztott valakitől" akár így, akár úgy, ha a körülmények kialakításában nem vett részt, holott erre lehetősége nyílott, sőt szerintem ez kötelessége is volt?! A közömbösség a közéletben mindig, minden esetben értelmetlen. Jelen esetben különösen, mert igenis tudomásul kell venni, hogy az egyes emberek egyedi döntésiből alakul ki az a közeg (politikai, erkölcsi, gazdasági stb.), amely a következő négy évet meg fogja határozni. Ha személy szerint magánügynek tekintik is sokan választási aktivitásukat, nem teszik helyesen, ha nem vesznek azon részt, mert passzivitásuk befolyásolhatja gyermekeik, unokáik, szüleik, nagyszüleik, barátaik stb. életének alakulását a következő néhány évben, sőt esetleg még távolabbi időben is. „Sok kicsi sokra megy!" Nem szabad azt hinni, hogy a választások előre lefutottak, ezért nem érdemes rajta részt venni. Az elmúlt két választásnál mintegy 30–40 % (kb. 3 millió ember) nem vett részt, és nekik nem is ismerjük a véleményüket. Gondoljuk csak el, ha ők is, vagy legalább a fele eljön, lehet hogy mindkétszer egészen más eredmény születik. Idén ne legyen ez így! **Vegyen mindenki részt!**

Többen úgy gondolják, hogy az országgyűlési választásoknál fontosabb az önkormányzati választás, majd azon lesznek aktívak. Szerintem mindkettő egyformán fontos. Igaz ugyan, hogy az önkormányzati döntéseket talán jobban érezzük a bőrünkön, de az a keret, amiben az önkormányzat mozog(hat), sokban függ az első számú törvényhozó testülettől, az Országgyűléstől. Emiatt nincs sorrend a választások között, mindkettő egyformán lényeges.

Én úgy gondolom, hogy minden arra jogosult állampolgárnak, de különösen a hitét becsülettel valló keresztény embernek lelkiismereti kötelessége a választáson való aktív részvétel. Ezért a választástól való önkéntes távollét a kötelesség-mulasztás vétkét merítheti ki. Mindenkinek legyen tehát elemi kötelessége a részvétel. Nagyon kérem, hogy mindenki hallgasson a lelkiismeretére, és lelkiismeret vizsgálatnál erre a kérdésre is térjen ki. Engem arra tanítottak a piaristák ill. hitoktatóim, hogy a lelkiismeretre – ha hite egészséges – mindig biztosan hallgathat az ember. Hallgassatok rá tehát Ti is!

Úgy hiszem, sikerült rávilágítani arra, hogy a választáson részt kell venni, és annak kell adni mindenkinek a voksát, akinek saját lelkiismerete diktálja vagy legalábbis azzal nem ellenkezik (ebben a sorrendben). Azt kérjük mindenkitől, hogy ne a hangzatos ígéretekre, programokra figyeljenek, hanem arra, hogy a jelöltek korábbi ígéreteiket hogyan tartották be, hogyan viszonyultak a társadalom egészének megjavításához. Itt természetesen nemcsak az anyagi, hanem az erkölcsi és egyéb szempontokat is figyelembe kell venni.

Úgy vegyünk részt a választáson, hogy minden fordulóban, minden részletnél a leggondosabban járjunk el, semmilyen mozzanatot ne hagyjunk ki!

Sokan úgy vélik, hogy az első forduló csak a pártlisták tekintetében döntő, az egyéni jelöltekre csak a második fordulóban „érdemes" szavazni, mert akkor dől el véglegesen, ki lesz a befutó. Ez óriási tévedés, és akik ezt gondolják, nem ismerik a – sajnos igen bonyolult – magyar választási rendszert.

Az *első fordulóban* kétféle szavazás van. Az egyszerűbb a pártok közötti választás, mert azt kell jelölni, akit a korábban elmondott „lelkiismeret-vizsgálat" mindenkinél kijelölt.

Az egyéni jelölt esetében is természetesen a „legmegfelelőbb" személyt kell kiválasztani (lelkiismeret!), de tudni kell, hogy ezzel a választással, a párt – amelynek színeiben az egyén indul – rész-szavazatot kap, amely „hozzáadódik" a pártlistához.

Ezért, ha egy személyt fontosnak tartunk (és persze a pártot is), nyugodtan szavazzunk rá akkor is, ha az egyén „befutása" nem valószínű. Így derülhet ki a pártok valósághű támogatottsága, amely egyrészt a pártlistákat befolyásolja, másrészt tisztább képet ad a második fordulóhoz az együttműködések kialakításához. Ezért az első körben nem szükséges (sőt szerintem nem is szabad) még figyelni a választási együttműködésekre, azaz ki kinek a javára mond le (erre csak a második fordulóban kerül sor; az első forduló előtt még nincsenek végleges döntések, csak elképzelések, amelyek az első forduló eredményeinek ismeretében még változhatnak).

A *második fordulóra* akkor kerül sor, ha az egyéni jelöltek közül senki nem szerezte meg az első fordulóban a leadott szavazatok 50%-ot +1 db-ot, ami általában elég ritkán fordul elő. A második fordulóban azok a jelöltek indulhatnak, akik a szavazatok 25%-át elérték az első fordulóban. Ha nincs legalább három ilyen személy, akkor a legjobb eredményt elért három személy indul. Ekkor és ott már figyelni kell a választási együttműködésekre, az egymás javára történő lemondásokra. Ekkor arra célszerű szavazni, aki indul a második fordulóban és az egyén a szimpátia listán (lelkiismeret!) rajta van és a legkedvezőbb helyzetben. (Legszimpatikusabb, még szimpatikus, még nem ellenkezik a lelkiismeretemmel.) Ha így cselekszünk, akkor lelkiismeretünk szavának eleget tettünk. Segítettünk, hogy a többség akarata érvényesüljön. A népi bölcsesség szerint pedig: Segíts magadon, és az Isten is megsegít!

Madaras Gábor

BATÓ ANDRÁS

Vasárnapi Újság

Több mint tíz éve vasárnap reggel hattól fél kilencig az istenhívő és az emberi értékeket őrző (konzervatív) embereké a Kossuth Rádió műsora a „Vasárnapi Újság". Azaz csak volt! A tisztogatás és megfélemlítés ezt a műsort sem hagyta meg nekünk. Sőt, a megtévesztés eszközévé vált. A megszokott hangvétel mögött az odafigyelő ember már érzékeli a csúsztatásokat, az elhallgatásokat.

Tavaszi nemzeti ünnepünket megelőző napon tartotta II. kongresszusát a Kereszténydemokrata Néppárt. A Kongresszusi Központ épületében az ország minden részéről érkezettek közel háromezren voltak. A KDNP kongresszusáról az első híradás a Kossuth Rádió hullámhosszán a BBC késő esti magyar adásában hangzott el. Ahogy azt a BBC-től már hosszú évtizedek óta megszokhattuk, lényegre törő, reális beszámolót hallhattunk a KDNP kongresszusáról. A harmincperces műsoridőből kb. öt percben foglalták össze a **családok pártjának**, a Kereszténydemokrata Néppártnak a választási programját. A BBC este tizenegyórai műsora után az éjféli hírekben már a Kossuth Rádió is ötmondatos hírekben tudatta az országgal (amikor már csak az volt fent, aki nem tudott aludni), hogy a KDNP-nek kongresszusa volt. Vasárnap reggel hat órakor ismét az előbb említett öt mondat hangzott el a hírekben. Ezután várakozva hallgattam a Vasárnapi Újság tartalomjegyzékét. A jelenlegi magyar ellenzéki pártok közül csupán kettő nem szerepelt a műsorban: az MDF és a KDNP. Vajon miért? Miért???

Nem értettem a Vasárnapi Újság hallgatását. Azt gondoltam, talán valamilyen ok miatt nem készült még el a tudósítás a KDNP kongresszusáról. Később talán sor kerül rá. Vártam. Következtek a hétórás hírek. Ebben már a hat órakor elhangzott öt m ondat sem szerepelt!... fölhívtam a Vasárnapi Újságot: „Elvártam volna a Vasárnapi Újságtól, hogy az **egyetlen magyar keresztény párt** – Kereszténydemokrata Néppárt – kongresszusáról legalább olyan terjedelmű híradásban számoljon be, mint a BBC tegnap esti magyar nyelvű adása. Összefüggést kell-e látnom a Vasárnapi Újság hallgatása és a Kossuth Rádió hallgatása között? Hiszen a Kossuth Rádió csak a tegnap éjféli és a ma reggel hat órai híradásában számolt be röviden a KDNP kongresszusáról. A hét óraiban már nem. A mai ellenzéki pártok közül csak a Kereszténydemokrata Néppárt és az MDF jeles emberei nem kaptak szót, vagy nem szólt róluk riport, tudósítás." A műsor szerkesztője – Gecse Géza – a nyolc órai hírek után erre így válaszolt: „Bató András hallgatónk mellett mások is azt kérdezik, hogy miért nem szerepelt a KDNP a műsorban. Amint hallhat-

ták kedves hallgatóink, megkértük a hírszerkesztőséget, hogy tegyék be a hírekbe. Ezzel próbáltunk mintegy eleget tenni kérésüknek." Nagyszerű!? Egy tisztességes tudósítás helyett nyolc órakor ismét, de utoljára hallhattunk öt mondatot a KDNP kongresszusáról.

Az eddigiek kommentálása helyett ismertetem a kereszténydemokraták 1998. március 14-i kongresszusi határozatát:

„A Kereszténydemokrata Néppárt 1998. évi II. Kongresszusa tisztelettel és hazafias büszkeséggel emlékezik a 150. évforduló alkalmából 1848 március idusára.

A haza sorsa iránt nem közömbös, cselekvőképes nép bebizonyította történelemformáló erejét, egyaránt szolgálta hazánk szabadságát, függetlenségét és társadalmi fejlődését.

I.

Népünk ismét választások előtt áll. A valódi népakaratot kifejező döntéshez szükség van minden választópolgár szavazatára. Ezért a Kereszténydemokrata Néppárt Kongresszusa felkéri a szavazati joggal rendelkező állampolgárokat – pártállásukra tekintet nélkül – menjenek el szavazni, éljenek állampolgári jogaikkal.

II.

A Kongresszus örömmel állapítja meg, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt minden külső és belső támadás ellenére talpon maradt és megújulva, egységesen készül a megmérettetésre.

III.

A Kongresszus megerősíti a Kereszténydemokrata Néppárt 1998. évi választási programját, valamint azt a határozott politikát, amely nemcsak elitváltást akar a hatalomban, hanem gyökeres változtatásokat a társadalom egésze érdekében.

A változások szükségszerűsége sajátos helyzetünkből és viszonyainkból adódik, ezért a máshol alkalmazott módszerek szolgai átvétele és alkalmazása – amint történelmünk ezt már bizonyította – nem hozhat kedvező eredményt.

A kereszténydemokrácia az Európai Unió országaiban meghatározó politikai erő, Magyarország számára is a biztos jövőt jelenti.

IV.

A Kereszténydemokrata Néppárt Kongresszusa felszólítja valamennyi szervezetét, párttagját és szimpatizánsait, hogy a választások során törekedjenek együttműködésre a többi nemzeti szellemű ellenzéki erőkkel.

A kampány során legyenek mértékletesek és ne egymás lejáratására, hanem a mai kormánykoalíció leváltására törekedjenek.

Hazánk sorsa nemcsak 2002-ig dől el, hanem az egész harmadik évezredre. A kereszténydemokraták azt akarják, ne csak földrajzi értelemben legyen a XXI. században Magyarország, hanem a szívekben-lelkekben, a magyarságukra büszke növekvő számú elégedett polgárok millióiban.

ISTENNEL A HAZÁÉRT ÉS A SZABADSÁGÉRT!

Budapest, 1998. március 14.

A Kereszténydemokrata Néppárt Kongresszusa"

A Taigetosz szindróma

Amikor a témát egyáltalán szóba hoztam, hogy miről írnék szívesen a húsvéti számba, Kiss Gábor barátom – a lap főszerkesztője – óva intett ettől a gondolatomtól:

– Vigyázz, darázsfészekbe nyúlsz! Felesleges indulatokat kavarsz, hiszen még a katolikus közvéleményt is erősen megosztotta a 13 éves kislány abortusza körüli herce-hurca.

A TV2 riportere tökéletesen bemutatta annak az iskolapéldáját, hogy mit nem tehet meg egyetlen televíziós csatorna munkatársa sem. A stúdióba meghívott, két ellentétes véleményt képviselő szakértő között hogyan nem szabad a „pártatlan" vitavezető riporternek ennyire az egyik vélemény mellé állni. Tény, a „sztárriporter" emelt hangon, foteléből majd kiugorva vitatkozott Olgyay Györggyel, egy vidéki katolikus iskola igazgatójával, aki mellesleg pedagógus fizetéséből tizennégy (!) gyermeket nevel tisztességgel. Ez alatt a másik, a liberális oldal képviselőjét kedvesen kérdezgette a hetvenes évek kádári alákérdező stílusában.

Nem először és valószínűleg nem is utoljára találkozhattunk a magyar televízióban ilyen riporteri attitűddel, ha cinikus lennék, mondhatnám, már meg is szoktuk. Mégis, hogy az azóta már „megoldódott" problémát most tollhegyre tűztem, azt egy régi, jó harmincéves emlék kényszerítette ki belőlem.

Kiváló történelemtanárom mondotta nekünk egyszer „az emberiségnek egyik nagy – ha nem a legnagyobb – lépése volt a fejlődése során, hogy már nem ette meg embertársát. Ezt még akkor sem tette, ha egyébként az éhhalál fenyegette. Leegyszerűsítve mondhatjuk: undor fogta el a kannibalizmusnak még a gondolatától is. Tudjátok, gyermekeim, az emberiség ilyen következő nagy lépése majd a fejlődése során az lesz, ha már a puszta gyilkolás is hasonló undort fog bennünk kelteni és ölésre még akkor sem vetemedünk, ha esetleg az életünk forog közvetlen veszélyben."

A fejlődésnek ezen második stációja egyelőre még nagyon távolinak tűnik, mostanában talán mintha még inkább a messzi ködbe távolodna. „Tudásunk nem más, mint nagykorúságunkig összehordott előítéleteink halmaza." Ezt a kétségtelen igaz, Einsteinnek tulajdonított mondást mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az ókori spártaiak teljesen természetesnek vették, hogy egyéves korukig a gyermeket a Taigetoszról ledobhatják, vagy a vadonban magára hagyhatják. A satnyácska gyerekből nem lesz jó spártai katona, vélték, és a

többség ezt logikusnak találta és elfogadta. Ma már soha sem fogjuk megtudni, voltak-e anyák, akik lázadoztak ez ellen a mai szemmel kegyetlen, barbár szokás ellen. Bizonyára igen, de alighanem erős kisebbségben lehettek. Más kultúrákban a szülő – rendszerint az apa – bármikor büntetlenül megölhette gyermekét, hiszen a „tulajdona" volt, rendelkezhetett sorsa felől. Mennyire hasonlít ez a nézet az „én testem, azt csinálok vele amit akarok" felfogáshoz!

Nem is oly nagyon régen, ha Indiában meghalt az uraság, a férfi holtteste mellé a fiatal özvegyet is élve a máglyára vethették – vagy önként is követte hitvesét –, ezt megszokásból legtöbben természetesnek tartották. Abban a kultúrában ezt szokták meg, ebbe nőttek bele, nem túl sokan tiltakoztak ellene. Így vagyunk ma az abortusszal, a két tábor elbeszél egymás mellett, hiszen más alapállásból indul ki az, aki az életet a fogamzástól számítja és aki csak a születéstől. Megérteni egymást soha sem fogják, hiszen definíció és morális állásfoglalás kérdése, mi a fontosabb...

A liberális felfogás – mely kétségkívül olyan praktikus megoldásoknak ad prioritást, mint életszínvonal, nevelési feltételek stb. – messze távol van a keresztény erkölcsön alapuló, az emberi életet maximális tiszteletben tartó és védő értékrendtől. A Taigetosz-szindróma is ilyen hasonló praktikus szempontokkal volt magyarázható Spártában. A stramm gyerekből látták biztosítottnak az állam erejét, fennmaradását.

Az *International Herald Tribune*, Európa egyik legolvasottabb angol nyelvű napilapja, körülbelül ugyanezekben a napokban hozott le egy rövid bírósági hírt. Télen, egy amerikai bíróság 21 év börtönre ítélt egy nagykorú férfit, aki teherbe ejtett egy 13 év körüli kislányt. A liberálisnak tartott Amerikában nem azon vitatkoztak, hogy legyen-e terhességmegszakítás vagy sem, hanem azzal foglalkoztak – és foglalkoztatták a közvéleményt –, hogy hány év börtönt is kapjon a megrontó férfiú „dicsőséges" tettéért. A kislányt a politikai felhangokat is kapott, óriásivá dagadó ügy mintegy büntetésként kellőképpen megviselte, a magzat apja ellenben a hírekben alig szerepelt, szinte teljesen anonim maradt. Kérdésem, elriasztja-e legközelebb ennek a drámának tapasztalata a kislányokkal erőszakoskodó vagy gyermeki tudatlanságukkal rútul visszaélő felnőtteket?! Kötve hiszem! A magyar média hozzáállása ifjainknak egyértelműen arra ad biztatást, nincs semmi baj, ha megesett a leány és jön a baba, majd legfeljebb elvégzi munkáját a nőgyógyász.

A televízió szerepéről, inkorrektségéről már szó volt. Mindezekből a sajtó is jócskán kivette a részét, amikor sorozatosan féligazságokat közölt, egyoldalúan mutatta be a valóságot. Tipikus esete ez *„az igazat mondd, ne csak a valót!"*-elv megsértésének. Józan, gondolkodó emberek számára azonban túlságosan kilóg a lóláb! Látható a cél a választások előtt – mindegy, hogy mivel – megosztani az országot, a szavazó polgárt. Lehetőleg lejáratni a konzervatív keresztény oldalt, az így politizáló pártokat. Elterelni a tömegek figyelmét a valós, valóban égető problémákról, az életszínvonalról, az oktatás, az

egészségügy és a közbiztonság kritikán aluli helyzetéről. Arról, hogy idős, beteg emberek képtelenek a gyógyszertár pénztáránál a számlát kifizetni, mert nyugdíjuk nem tart lépést a gyógyszerárakkal, az orvosi beavatkozások ára is folyamatosan emelkedik, természetesen a magzatelhajtás kivételével. A jelenlegi kormánypártok folyamatosan megosztásra játszanak, megosztani az ellenfelet, mint tették tudatosan előbb a kisgazdákkal, az MDF-fel, majd legutóbb a kereszténydemokratákkal. A KDNP dezertáló vezetőinek számítása nem vált be, nem sikerült a bomlasztás, a párt megnyomorítása. A pofonoktól szédelegve – az ellendrukkerek minden próbálkozása ellenére – a KDNP felállt. Mára – reméljük – veszélyesebb ellenfeleire, mint valaha, egyszerűen azért, mert megtisztult. Tudjuk-e mi, keresztények, hogy a KDNP-t jelenleg az a parlamenti képviselő vezeti, aki valódi keresztényként viselkedve az abortusztörvényt – szembekerülve az akkori egészségügyi miniszter pártelnökével – nem szavazta meg.

A dávodi kislány ügyében nem hallgathatjuk el több párt felelősségét sem. Szomorú, de tény, hogy mennyire hallgattak. Hogy miért? Kampánymenedzsereik tudják jól, jelenleg a társadalom többsége az abortuszkérdésben még a „spártai oldalon" áll, a remélt abortuszszavazatokért – egy-két kivételtől eltekintve – a pártok nem kockáztatták. Ki kell mondanunk: a magyar polgárok többsége még messze van attól, hogy a magzatölést egyáltalán gyilkosságnak tartsa, arról nem is beszélve, hogy általában az ölésnél már undor fogja el.

Végezetül vizsgáljuk meg lelkiismeretünket, hányan vagyunk kis hazánkban, akit érdekel, hogy 50 év múlva mennyien leszünk? Hallatjuk-e hangunkat mi, a nemzet sorsáért okkal aggódók, s egyáltalán kihallatszik-e kiáltásunk a balliberális kórusból? Kinek áll érdekében nemzetünk elsorvasztása? Kérdések, melyekre számomra egyre közelebb és közelebb a válasz!

Sümegh László

A mi templomunk

Talán nem is gondolunk arra, hogy Albertfalva egyik legértékesebb, legszebb és legizgalmasabb épülete a mi római katolikus templomunk, amelyben anynyiszor megfordulunk. És milyen keveset tudunk róla?! Sajnos eddig nem olvashattunk a bejáratnál történeti leírást róla, pedig megérdemelné. Arra gondoltam, hogy Kismarty-Lechner Kamilltól a még élő, idős, általam tisztelt

Ybl-díjas építésztől sok érdekes dolgot megtudhatunk a templomunkkal és a tervezőjével kapcsolatban. Ezért felkerestem őt, hogy mondjon el bevezetésként néhány gondolatot. A kettőnk kapcsolata több mint 20 éves, hiszen amikor 1975. január 26-án felkértek az Albertfalvi kórus vezetőjének, attól kezdve egyre jobban belefolytam a templom műszaki problémáinak a megoldásába (hiszen gépészmérnök vagyok), mert az volt mindig a véleményem, hogy nem a plébános feladata a templom műszaki dolgainak a megoldása. 1979. szeptember 1-jétől pedig mint kántor is minden szabad időmet ennek szenteltem. Később, ahogy Guszti atya egyre jobban megismert engem, rám bízta a templomgondnoki feladatokat is. Guszti atya révén találkoztam először a plébánián Kamill bácsival. Azóta is sokszor kerestem föl Bartók Béla úti lakásában, hogy meghallgassam bölcs véleményét. Egész lakása a Lechnerek műveiből álló hatalmas múzeum. Mostanában egyre szomorúbb, hiszen ahogy fogy ereje (március 15-én volt 84 éves), egyre jobban látja, hogy a lakásában és a fejében lévő óriási építészeti anyagot nincs kinek továbbadnia. Nem talál olyan fiatal építészt, aki segítene neki az egész életében összegyűjtött Lechner-hagyatékot feldolgozni. Én is – átérezve az ő tehetetlenségét – igyekszem minél többet megtudni tőle, hogy valami keveset közkinccsé tegyek a Lechnerek gazdag életéből.

Kamill bácsiról néhány bemutatkozó adatot. Működését már hallgató korában a kezdeményezés, a hazai építészeti feladatok újszerű, önálló megoldása jellemezte. Minden tudásával az epigonság (idegen stílusok szolgai másolása) ellen küzd, ezért nemzetközi szinten is sok újat tervez. Ötletei sokszor megelőzték a világ szakmai közvéleményét. Életére a sok harc, a sok meg nem értés, félreállítás volt a jellemző. Sajnos az ő életén is beigazolódott, hogy az érvényesülés, a befutottság talán sohasem párosul a szakmai tudással (nekünk, hívőknek a legjobb példa éppen a Nagyböjt idején ilyen oldalról is nézve: Jézus Krisztus).

Hallottunk már Kismarty-Lechner Ödönről, aki például az Iparművészeti múzeumot, a Hold utcai Postatakarék épületét és a Földtani Intézetet tervezte. Tudjuk mi, albertfalviak, hogy a mi templomunkat Kismarty-Lechner Jenő tervezte, és a Remetekertvárosi is az ő tervei alapján készült.. Azt azonban kevesen tudják, hogy milyen családi kapcsolat van Ödön és Jenő között?

A legidősebb Lechner Ödön volt, akinek öccse volt a Gyula, aki apja a lányok mellett 3 fiúgyermeknek: Lórándnak, Jenőnek és Tibornak.

Ezért nekünk fontos személy Lechner Gyula, aki a mi templomunk tervezőjének édesapja. Ő eredetileg jogot végzett, de később a Török Pál utcai művészeti középiskola festőművész tanára. Madách Imre: *Ember tragédiája* című művének első teljes német fordítása tőle származik, amelyhez Jókai írta az előszót; nem véletlenül volt tehát a Kisfaludi Irodalmi Társaság tagja.

Azért, hogy lássuk a Lechner család szellemi színvonalát, megemlítem, hogy Ödön és Gyula mellett a harmadik legfiatalabb fiútestvér Károly volt, aki Kolozsváron az első magyar pszichiátriai tanszék vezetője volt.

Tehát a mi templomunk tervezője nem Lechner Ödön leszármazottja, hanem az ő öccsének, Gyulának a fia.

Lechner Gyula fiúgyermekeiről röviden a következőket mondhatjuk:

Lóránd, a legidősebb, építész (1883–1963). Legnagyobb hatású kezdeményezése a Pestújhelyi templom 1924-ből. Szintén a műegyetemen oktatott több évtizeden keresztül és mint műegyetemi intézeti tanár ment nyugdíjba. Lórándnak a fia Kamill.

Jenő (1878–1962) építész doktor, a magyar építészek közül az első doktorátust dr. Hültl Dezső kapta, a második birtokosa volt Lechner Jenő. Ez nagy szó volt abban az időben. Ennek ellenére mégsem ő lett a megüresedett professzori székben az utód. A Képzőművészeti Főiskola tanára lett, és ott írta meg hallgatói számára az „Építészet kis tükre" című iránymutató könyvét.

Jenőnek ifjabb Jenő volt a fia, aki szintén építész volt és néhány éve halt meg Stockholmban. Mind a két Jenő tevékenyen részt vett a templomunk tervezésében.

Templomunk őse Lechner Lóránd Pestújhelyi temploma 1924-ből, mely nem sorolható az eklektikába (neobarokk, neogót, neoromán, ... stílusokat nevezzük eklektikának, azaz egy történeti stílusban [barokk, gót...] épült újkori épület). Majdnem 200 évi szünet után hátra helyezett tornyot tervez, mint az ókeresztény Itáliában. A Pestújhelyi iniciálta a hasonló alaprajzi elrendezésű templomok sorát, mint pl. a Pasaréti Remetekertvárosit és az Albertfalvait. Ebbe a sorozatba tartozik a Pécsi Pálos kolostor templom (Weichinger Károly) is. Lechner Lóránd csúcsívei az átmeneti román–gót stílusú korra emlékeztetnek, de mégsem azonosak vele. Sajátos, egyéni alakja a lándzsaív, amely később másutt is megjelenik hazánkban. A tervező egykori nyilatkozata szerint ókeresztény és román stílusú jellegből kiinduló kompozíciójával a korai magyar kereszténység szellemét kívánta jellemezni.

Tehát a templomunkban is látható vasbeton pillérek belső íve, a lándzsaív Lóránd műve (családban marad!). Bár Jenő a felső magyarországi renesaineceben látta a magyar építészeti stílus kialakításának lehetőségét és ilyen stílusú művei is születtek, de a Remetekertvárosi és az Albertfalvai templomoknál öccse Lóránd irányzatát vette át.

Körtvélyessy András

(Folytatjuk)

Madaras Balázs kiállítása
a Szent Margit Gimnáziumban

Féltem, hogy elkésem, de még időben értem a megnyitóra, melyen Madaras Balázs szobrait és grafikáit, valamint Varga Ferenc festményeit nézhették meg a képzőművészet iránt érdeklődők. A kiállítás megtekintése után Balázzsal beszélgettem, aki jelenleg huszonegy éves, és tevékeny részese az albertfalvi keresztény közösség mindennapi életének.

✧ *Szeretném, ha beszélnél nekünk néhány szót gyermekkorodról, iskoláidról, hiszen erről nem sokat tudunk.*

✦ Egészen kiskoromban költöztünk Albertfalvára. Két évet jártam az István téri Általános Iskolába, de onnan eltanácsoltak és így kerültem a Kossuth Lajos Általános Iskolába.

✧ *Mesélj erről egy kicsit, ez biztosan mindenkit érdekel.*

✦ Találtam a földön egy kétforintost és elkezdtem vele üzletelni. Ez nem nagyon tetszett a tanároknak és elkezdtek úgy kezelni, mintha belőlem csak aluljáró-töltelék, vagy drogkereskedő lehetne. Emellett volt még pár apróbb balhém, így eltanácsoltak, de sosem bántam meg, hogy elkerültem onnan. Az általánost már a másik iskolában végeztem el, majd a Budai Nagy Antal Gimnáziumban érettségiztem. Kétszer jelentkeztem a Képzőművészeti Főiskolára, de nem vettek fel. Ez idő alatt elvégeztem egy szakmunkásiskolát, ahol aranyművesnek tanultam Ludvig Rezső keze alatt. Hozzátenném, hogy ide csak gimnáziumi érettségivel lehetett bejutni.

✧ *Mielőtt rátérnénk az igazi éned bemutatására, mi érdekel még a képzőművészeten kívül?*

✦ A zene és az egzotikus állatok. Van is otthon tizenhárom madárpókom, meg egy varánuszom és most azon mesterkedem, hogy beszerezzek egy kígyót. De nem kell megijedni, mindhárom fajtából csak a veszélytelenek kerülnek szóba.

✧ *És a zene?*

✦ Az igazi durva metál.

✧ *Mért éppen ezt az agresszív zenét kedveled?*

✦ Hát ez jó kérdés. Egyszerűen tetszik. Tetszenek a gitárhangzások, a dob. Talán a ritmus ragad meg igazán. A komolyzenét személy szerint azért nem szeretem, mert nincs szembetűnő ritmusa. De azért ott is akad egy-két igazán jó zene, például Orff Carmina Buranája. Egyébként a metálos korszakom előtt két évig komolyzenét hallgattam, de nem tudtam azonosulni vele. Régen élt emberek írták, úgy gondolom, hogy zenéjük a saját koruknak szól igazán.

✧ *Térjünk rá a képzőművészetre. Ki fedezte fel benned a tehetséget?*

✦ Már háromévesen elkezdtem rajzolni. Ötödikes-hatodikos lehettem, amikor az egyik tanárom elhívott a rajszakkörbe. Majd anyu a Nádasdy Kálmán Művészeti Iskolába íratott, ami egy délutáni, szakkörjellegű képzés volt. Itt nyolc évig tanultam Ócsai Károly szobrászművész keze alatt. Ezt az iskolát az általános és a gimnáziumi évek alatt végeztem. Hadd említsem meg Pállai József festőművészt, aki a gimiben tanított. Nem nagyon értettük meg egymást, mert én szobrász akartam lenni, ő festőművész volt, de emberileg nagyon sokat köszönhetek neki.

✧ *Mi az, ami segített téged, hogy idáig eljusss? Van-e valamilyen ars poeticád?*

✦ A mindenkit túlszárnyalni akarás. Babits Mihálynál olvastam egyszer a soha meg nem elégedés elvéről és ez nagyon megragadott, hogy mindenből a maximumot kell kihoznom minél jobban és minél keményebben. Csak egy példát hadd említsek. Voltak velem azonos képességű szobrásztársaim, de célom volt, hogy kiemelkedjek közülük. Persze ez nem lehet alapja semmiféle gyűlöletnek, ez csak egy egészséges rivalizálás, ami mindenki számára motiválóerő kell, hogy legyen. Emellett még két dolog segített igazán. Nagyapám mindig azt mondta, hogy mindegy mit csinálsz, de egy dologban legyél nagyon jó. Ha belegondolsz ez nagyon is igaz, mert ha egy közösségben mindenki csak egyvalamihez ért, de ahhoz igazán, akkor az a közösség mindenhez ért, csak elő kell venni a megfelelő pillanatban a megfelelő embereket. A másik fontos dolog az a talentumról szóló példabeszéd. Nekem ehhez adott tehetséget a Jóisten, ebben kell jónak lennem, hogy igazán kedves legyek előtte.

✧ *Apropó, hit. Tudjuk, hogy nem voltál mindig olyan tevékeny Albertfalván, mint most. Mi változtatott az akkori éneden?*

✦ Ez is egy jó sztori. Még valamikor '91-ben a bátyám megfenyegetett, hogy megver, ha nem leszek ott vasárnap a misén. Ez ment olyan egy hónapig, aztán már magamtól is elmentem a templomba.

✧ *Jövődben milyen szerepet tölt be a szobrászat?*

✦ Ebből akarok megélni.

✧ *Fontos-e számodra, mint szobrász számára, hogy elismert legyél?*

✦ Nem feltétlenül. Természetesen nem utolsó szempont, de nem biztos, hogyha az emberek elismernek, akkor te már jó művész vagy. Mondhatok erre egy példát?

✧ *Csak tessék.*

✦ Spice Girls.

✧ *Végül az utolsó két kérdés. Milyennek tartod a saját alkotásaidat és van-e valami, amit szeretnél üzenni az embereknek?*

✦ Szeretem az absztrakciót, de a normális határokon belül. Nem lehet a figuralitást elhagyni, hiszen pont a figurákról szól a szobrászat. Ez alatt azt értem, hogy mi művészek ne nézzük hülyének az embereket. Elvonatkoztat-

hatunk bizonyos dolgokat, de csak úgy, hogy lássa a közönség, hogy valójában mit akarunk kifejezni. Szeretnék egyre absztraktabb lenni, de csak az előbb említett határig. Nem akarom kirekeszteni az egyszerű embert, azt akarom, hogy értse meg ő is, hogy mi rejtőzik egy adott szobor vagy grafika mögött.

Lejegyezte: *Kriesch Tomi*

Befejeződtek a felvételi vizsgák

A kerület két nagy katolikus gimnáziumában március végére megtörténtek a beiskolázások az 1998/99. tanévre.

A Szent Imre Gimnázium 7 osztályt indít: 2 ötödikest, 1 hatodikost és 4 kilencedikest 240 tanulóval. Ezzel a ciszter diákok száma már meghaladja az épületben társbérletben tanuló – csak kimenő osztállyal rendelkező – József Attila Gimnázium diákjainak létszámát.

A Szent Margit Gimnázium 2 hetedikes és 4 kilencedikes osztályt iskolázott be 215 tanulóval. Látható a két iskola vezetőinek igyekezete, a későbbiekben egy nyolc és egy hatosztályos szerkezetű, keresztény szellemű gimnázium meggyökeresztetése, mindaddig biztosítva a négyosztályos képzést, ameddig arra igény mutatkozik.

A beiskolázási tapasztalatok azt mutatják, hogy változatlanul nagy az érdeklődés a keresztény szellemiségen alapuló, az erkölcsi nevelésre nagy hangsúlyt fektető, színvonalas oktatást biztosító iskolák iránt. Itt szeretnénk eloszlatni egy egyre jobban terjedő, téves információn alapuló mende-mondát..., nem tervezte és belátható időn belül nem is szándékozik egyik gimnázium sem bevezetni a nem koedukált oktatást. Bár szó volt róla, hogy a későbbiekben esetleg egy-egy osztályt kísérletképpen nemek szerint elkülönítve indít valamelyik iskola, de ez jelenleg csak a kérdés feltevéséig fogalmazódott meg a fenntartókban, illetve az iskolák vezetőiben.

A Szent Margit Gimnázium 1998. szeptember 1-jétől már hivatalosan is visszaveszi az államosítás előtt használt nevét. Negyvenhárom évig viselte a fiatalon elhunyt írónőnek, Ady kortársának nevét. Ezzel a névváltoztatással semmiképpen sem akarjuk megtagadni az elmúlt évtizedek pedagógiai munkáját, elismerjük mindazokat a kiváló eredményeket, melyeket az ideológiailag nehéz időkben az iskola felmutatott. Majdnem tízezerre tehető azon fiatalok száma, akik Kaffkás diákként érettségiztek. Ezeket a volt diákokat a Szent Margit Gimnázium öreg diákjainak, övéinek tekinti. Nem szeretnénk ugyanabba a hibába esni, mint kommunista elődeink, akik mindent megtagadtak, ami az előző korszakból jött!

A két gimnázium együttműködése, kapcsolata ideálisnak mondható. Egyeztetett oktatási koncepciónkat a kerület általános iskoláival – legfőképpen a Don Boscóval szoros együttműködésben szeretnénk továbbfejleszteni. Várhatóan az elkövetkezendő években a Don Bosco diákjainak harmada – megfelelő tanulmányi szint esetén – a két patinás gimnázium valamelyikében folytatja tanulmányait.

Sümegh László,
Szent Margit Gimnázium

Bemutatkozik az AKFC

Remélem, mára már mindenki számára ismert, hogy 1997 szeptemberében új focicsapat alakult Albertfalván: az Albertfalvi Kispályás Football Club. Természetesen egyből beneveztünk a Budapesti Katolikus Labdarúgó Bajnokságba. Új indulóként a legalsóbb (3.) osztályban kezdtük meg a pontok gyűjtését. Az őszi idény befejeztével a tabella 5. helyére kerültünk. Hat mérkőzésből négy vereség és két győzelem a mérlegünk. Bár egy meccs kivételével mindig sikerült megszerezni a vezetést, de ez sajnos a statisztikát nem javítja. Tehát innen várjuk a tavaszi szezont, célunk az előbb említett győzelem–vereség-arány megfordítása. Hazai mérkőzéseinket a MAFC sporttelepén játszuk (négy ilyen lesz). Szeretettel várjuk a szurkolókat. És hogy kik játszanak a csapatban?

A kapuban Vas Laci áll, aki minden kapott gól után azt mondja: „Ezt meg kellett volna fognom!" Pedig 99 %-ban nem rajta múlik. A védelem irányítója Hetényi Gábor-ka. Amolyan söprögetőt játszik, rengeteg labdát fejel el, és sokszor utolsó emberként vágja ki a játékszert. Félelmetes bombával gyakran veszélyezteti az ellenfél kapuját. Buczkó Tamás szintén védekező játékos, jó emberfogó és sok labdát szerez hátul, amiből egyből támadást indít. A csapat egyik húzóembere: Fejes Endre. Rettentően erőszakos, tekintélyt parancsoló focista. Sokat cselez, pontosan lő távolról és jól fejel. Na és a sztár – mert minden csapatban van egy kiemelkedő egyéniség, aki a közönség kedvence, akinek minden megmozdulását a szurkolók hatalmas ovációja kíséri – szóval az AKFC sztárja: Vas Peti, a „tízes". A csapat egyetlen ballábasa Mátyási Petike, de egyáltalán nem kétballábas. Bal oldali támadót játszik, ügyesen helyezkedik és gyakran kerül az ellenfél kapuja előtt jó pozícióba. Majerszky Zoli (Derrick) az egyik legfegyelmezettebb labdarúgónk, mindig igyekszik betartani az előre megbeszélt taktikát. Nagyon lelkes csatár. Pokoly Péter ugyancsak támadójátékos, szívesen játszik a jobb és bal oldalon egyaránt, ezzel megzavarva az ellenfél védőit. Fejjel is kitűnően irányítja a labdát. Lengyel Imre saját állítása szerint nem tud focizni, ő kosarasl Ehhez csak annyit szeretnék hozzáfűzni, hogy Imi a házi gólkirály, vagyis a pályán nem ilyen szerénynek mutatkozik.

És végül a csapatkapitány, aki szervez, ideges és kiabál. Egyházközségünk minden családjának kegyelemteljes Húsvéti Ünnepeket kívánok az egész csapat nevében:

Sáros Attila (Sári)

Itt szeretném megköszönni az AKTK-nak az anyagi és erkölcsi támogatást, valamint az ALFA csapatának a közös tornatermi felkészülést.

Az Albertfalvi Keresztény Társas Kör hírei

Az éves közgyűlésről

A Társas Kör 1998. március 21-én tartotta meg **éves rendes közgyűlését.** A közgyűlés előtt a Társas Kör Fülemüle Bábcsoportja népes gyermeksereg előtt nagy sikerrel adta elő a *Csodafazék* és *A Kiskakas gyémánt félkrajcárja* című darabokat.

Az idei közgyűlés egyhangúlag elfogadta az elnöki beszámolót, az ellenőrző bizottság jelentését és a gazdasági beszámolót.

Albert Herceg díj

A közgyűlés úgy határozott, hogy 1998-ban az Albert Herceg Emlékérmet Beleznay Andor nyugalmazott iskolaigazgatónak, az Albertfalvi Helytörténeti és Iskolamúzeum igazgatójának ítéli oda. A díj átadására az Albertfalvi napok '98 – Szent Mihály napi búcsú programjainak keretében kerül sor.

Az éves tagdíjbefizetésről

A közgyűlés módosította a mostanáig érvényes tagdíjbefizetési kötelezettséget. A közgyűlés úgy döntött, hogy az éves tagdíj 1998. január 1-jétől: dolgozóknak 600 Ft, tanulóknak, nyugdíjasoknak, keresettel nem rendelkezőknek pedig 300 Ft. A tagdíj befizetésének egyik módja a csekken történő feladás, azonban továbbra is lehetséges készpénzes befizetés. Csekk kérhető a társas kör programjain, illetve Körtvélyessy Andrástól.

Politikai szerepvállalás

A közgyűlés határozatával felhatalmazta a Társas Kör választmányát, hogy az őszi helyhatósági választással kapcsolatosan konzultáljon szakértőkkel az esetleges aktív politikai részvételt illetően.

Az 1848/49-es forradalom megünneplése

Az elmúlt időszak programjai közül meg kell említenem a három társas kör által 1998. március 7-én tartott ünnepi megemlékezést, amelyet az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulója tiszteletére rendeztünk. A Szent Margit Gimnázium nagytermét zsúfolásig megtöltötte az ünneplő közönség. A program során a Vagantes trió „Honfi dal" című műsora hangzott el és Nemeskürty István mondott ünnepi beszédet.

Megjelent a Dél-budai Szolgáltatás Ajánló

A SZIE, a Karolina Egyesület és a Társas Kör megjelentette a *Dél-budai Szolgáltatás Ajánlót.* Az első füzet az Egyházközségi Levél melléklete. További információk a Szolgáltatás Ajánlóban találhatók.

Az elkövetkező időszak szép számmal nyújt programot

Locsolóbál

Húsvét hétfőn, április 13-án a Társas Kör megrendezi a II. locsolóbált. A részletes ismertető a borítón olvasható.

Karolina bál

Április 18-án, szombaton este 19 órától rendezi a Karolina Egyesület a Karolina Bált. A szervezők mindenkit várnak a nagy hagyományokkal rendelkező, nívós programokkal igényes szórakozást igérő rendezvényre. A belépőjegy elővételben 500 Ft, megvásárolható Vámos Tamásnál.

Politikai fórum

A közelgő országgyűlési választások kapcsán, 1998. április 24-én, pénteken este 6 órakor „Politikai fórumot" rendezünk. A fórum helyszíne az Albertfalvi Közösségi Ház (Bp. Gyékényes utca 45.). A Fórumon Budapest 16. választókerületének azon jelöltjei mutatkoznak be, melyek a jelenlegi parlament ellenzéki pártjainak jelöltjei.

Autobuszos kirándulás

Mint az elmúlt években mindig, idén is szervezünk autóbuszos kirándulást a Társas Kör tagjai részére. A mostani kirándulás 1998. április 25-én, szombaton lesz. A kirándulás útvonala: Albertfalva – Csókakő – Bodajk – Mór – Albertfalva. Indulás a templom elől ½ 8-kor. Visszaérkezés este ½ 9-re.

A kirándulás során megtekintjük Csókakőn a várat, a híres bodajki Máriakegytemplomban reményeink szerint szentmisét hallgatunk. Móron meglátogatjuk a Lamberg és a Lánczos kastélyokat és megtekintjük a Bormúzeumot. Hogy a bormúzeumban látottakat ellenőrizni tudjuk és a móri borok minőségét mindenki egyénileg ítélhesse meg, látogatást teszünk egy hangulatos móri borpincében.

A kiránduláson a részvételi díj (az 1998. évi tagdíjukat már befizetett) társas köri tagoknak 1000 Ft, másoknak 2.200 Ft. Jelentkezés és további felvilágosítás a kirándulás szervezőinél: Lipovszky Vikinél és M. M. Katinál.

Véradás

A Vöröskereszt helyi szervezetével közösen a Társas Kör tagjain kívül az Egyházközségi Levél olvasóit és Albertfalva minden lakóját véradásra kérjük fel. *Most mi adhatunk vért – és lehet hogy később mi szorulunk mások vérére.* A véradás helyszíne a templomunk melletti Bükkony utcai Vöröskereszt helyisége. Időpontja 1998. április 26. vasárnap 9-től 14 óráig.

Segítsünk másokon, mi is szorulhatunk majd mások segítségére!

Zenés Kávéház

A sikeres kávéházi rendezvények folytatódnak. A legközelebbi Zenés Kávéház május 16-án, szombaton délután 4 órakor nyit ki. Helye megint a Gyékényes utcai Közösségi Ház. Még lehet jelentkezni előadónak, a szervezők várják az eredeti produkciókat.

Kiss Gábor, elnök

Tartalom

Húsvét van... / Dr. Verbényi István 1
Karitász munkatársak lelkigyakorlata Máriabesnyőn 2
Horváth Zsuzsa
Könyvet írtam Albertfalva történetéről / Dr. Halabuk József 3
Kiváló helytörténeti munka született / Dr. Beke Margit 4
Gondolatok a másfélszáz éves évforduló ürügyén... 6
Sümegh László
150 éve történt... / Beleznay Andor 8
Jézus kínszenvedése és halála / Madaras Gábor 11
Gyöngyök / Paál Kati 17
Dédi / Bankó András 18
Normandiai útinapló: Lisieux-ben / Madaras Gábor 19
Gondolatok a pasztorális tanács tavaszi üléséről / Bató András 23
Ide jutottunk! / Sümegh László 25
Csillagjárás / Kesselyák Péter 28
Választások előtt a felelőssé nevelésről / Rózsáné Czigány Enikő 30
Segíts magadon... (Gondolatok az országgyűlési választásról) 33
Madaras Gábor
Vasárnapi Újság / Bató András 35
A Taigetosz szindróma / Sümegh László 37
A mi templomunk / Körtvélyessy András 39
Madaras Balázs kiállítása a Szent Margit Gimnáziumban 42
Lejegyezte: Kriesch Tomi
Befejeződtek a felvételi vizsgák / Sümegh László 44
Bemutatkozik az AKFC / Sáros Attila 45
Az Albertrfalvi Keresztény Társas Kör hírei 46

Az Albertfavi Keresztény Társas Kör
1998. húsvét hétfőjén, április 13-án
rendezi meg a

II. LOCSOLÓBÁL-t

VENDÉG A BEATORLÓK EGYÜTTES
TOMBOLA,
VETÉLKEDŐK: (HÁZAS)PÁRBAJ

HELYSZÍN az Albertfalvi Közösségi Ház
Budapest, XI. Gyékényes utca 45.
Belépés 19 órától

Verseny keretében az Urak bemutathatják
locsolóvers írói, előadói tudományukat.
A Hölgyek „*A legszebb hímes tojás festője*" címért
vetekedhetnek.

Fő attrakció: a 98-as év
„legbüdösebb kölnije" cím odaítélése
Alaposan készüljetek fel!

Szeretettel várjuk a Döngicsélőket és az Ifjú Házasokat is!

A belépőjegy 300 Ft
+ Uraknak 2 liter üdítő,
Hölgyeknek némi harapnivaló

Jegyek vásárolhatók:
Murányi Katinál, Vámosi Anikónál és Sáros Attilánál.